

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ
РОБОТИ СТУДЕНТІВ
з дисциплін
“ОБЛІК І АУДИТ У БАНКАХ”
(для бакалаврів)
та “БАНКІВСЬКИЙ ОБЛІК І АУДИТ”
(для спеціалістів)**

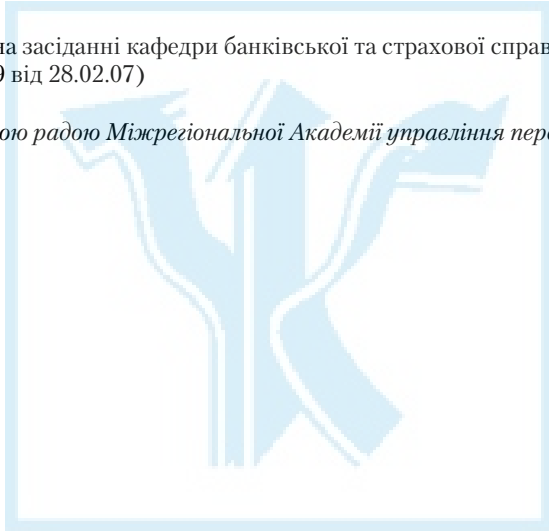
МАУП

Київ 2007

Підготовлено старшим викладачем кафедри банківської та страхової справи
О. М. Кушнір

Затверджено на засіданні кафедри банківської та страхової справи
(протокол № 9 від 28.02.07)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Кушнір О. М. Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисциплін “Облік і аудит у банках” (для бакалаврів) та “Банківський облік і аудит” (для спеціалістів). — К.: МАУП, 2007. — 80 с.

Методичні рекомендації містять пояснювальну записку, загальні методичні рекомендації щодо організації самостійної роботи, тематичний план, зміст самостійних завдань із дисциплін “Облік і аудит у банках” та “Банківський облік і аудит”, а також список літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП),
2007

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Банківська система України в умовах реформування виробничих відносин є одним з найдієвіших і найефективніших чинників розбудови суспільного прогресу.

Питання діяльності та функціонування фінансового ринку і, зокрема, комерційних банків повинен знати сучасний спеціаліст, який має відношення до прийняття економічних рішень у будь-якій сфері народного господарства.

Важливою складовою навчання студентів є самостійна підготовка ними матеріалів, питань, завдань із кожної теми навчального курсу. Оскільки навчальним планом передбачений час для самостійної роботи, частина обов'язкового програмного матеріалу виноситься для самостійного вивчення студентами.

Самостійна робота обов'язкова при підготовці до практичних занять, а також складання іспиту, а тому повинна мати систематичний і плановий характер і обов'язково завершуватись перевіркою знань студентів.

Самостійна робота є складовою навчального процесу, важливим чинником формування вміння навчатися, що сприяє активізації засвоєння знань. Водночас вона становить основний засіб опанування навчального матеріалу в позааудиторний час. Значення та статус самостійної роботи значно підвищуються при введенні кредитно-модульної технології навчання, згідно з якою зменшується обсяг аудиторної роботи.

Мета самостійної роботи — засвоїти в повному обсязі навчальну програму та сформувати самостійність як особистісну рису та важливу професійну якість, сутність якої полягає в умінні систематизувати, планувати та контролювати власну діяльність.

Пропоновані методичні рекомендації щодо самостійної роботи розроблені відповідно до програми курсу “Облік і аудит у банках” для студентів напряму підготовки 050 “Економіка і підприємництво” освітньо-кваліфікаційного рівня “бакалавр” і призначені для самостійної та індивідуальної роботи студентів над опануванням дисципліни.

ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Основне завдання вищої школи полягає у формуванні творчої особистості фахівця, здатного до самоосвіти, інноваційної діяльності.

Розв'язати це завдання неможливо лише шляхом передавання знань у готовому вигляді від викладача до студента. Необхідно перетворити студента з пасивного споживача знань на активного їх творця, здатного сформулювати проблему, проаналізувати шляхи її вирішення, знайти оптимальний результат.

Сучасна реформа вищої освіти — це насамперед перехід від парадигми навчання до парадигми освіти, самоосвіти. Тому самостійна робота студентів є не тільки важливою формою навчального процесу, а й повинна стати його основою. Це передбачає орієнтацію на активні методи опанування знань, розвиток творчих здібностей, перехід від поточного до індивідуалізованого навчання з урахуванням потреб і можливостей особистості.

Посилення ролі самостійної роботи означає принципово нову організацію навчально-виховного процесу у вищих навчальних закладах. Виховний процес повинен будуватись так, щоб розвивати вміння вчитися, формувати здібності до саморозвитку, творчого застосування здобутих знань.

Активна самостійна робота студентів можлива лише за наявності стійкої мотивації. Найпотужніший мотивуючий чинник — підготовка до подальшої ефективної професійної діяльності. Активізують самостійну роботу такі чинники:

- корисність виконуваної роботи;
- участь студентів у творчій діяльності;
- інтенсивна педагогіка, що передбачає введення в навчальний процес активних методів навчання;
- використання мотивуючих чинників контролю знань (накопичувальна система оцінювання знань, рейтинг);
- індивідуалізація завдань, які виконуються в аудиторії та поза аудиторний час, постійне їх оновлення;
- особистість викладача. Викладач повинен бути прикладом для студента як професіонал і творча особистість.

Основне завдання організації самостійної роботи студентів — навчити студентів свідомо та самостійно працювати спочатку з навчальним матеріалом, а потім з науковою інформацією. Закласти засади

самоорганізації та самовиховання, сформувані вміння та навички постійно підвищувати свою кваліфікацію.

Планування самостійної роботи студентів

Для раціональної організації самостійної роботи студент повинен уміло розподілити час, передбачений навчальним планом для позааудиторної роботи. Загалом навчальний час студентів охоплює години, призначені для аудиторної (регламентованої) роботи (лекції, практичні заняття, консультації з викладачем, наукові конференції та олімпіади, складання іспиту) та позааудиторної (підготовка до практичних занять та іспиту, написання контрольних робіт та індивідуальних завдань, доповідей, рефератів, проведення групових презентацій, робота з літературними джерелами в бібліотеці, пошук інформації в мережі Інтернет).

Форми самостійної роботи:

- опрацювання лекційного матеріалу;
- підготовка до практичних занять;
- самостійна робота з навчальною, науковою та періодичною літературою;
- вивчення та аналіз законодавчих і нормативних документів;
- пошук і опрацювання матеріалів за допомогою мережі Інтернет;
- узагальнення та аналіз фактичних даних;
- виконання самостійних наукових досліджень;
- підготовка аналітичних записок, доповідей, рефератів, презентацій;
- виконання індивідуальних завдань;
- написання контрольних робіт;
- підготовка до іспиту.

Форми контролю самостійної роботи:

- індивідуальні консультації та співбесіди;
- тестування, перевірка контрольних робіт;
- заслуховування рефератів і презентацій;
- перевірка творчих і ситуаційних завдань;
- проведення колоквіумів.

Опрацювання лекційного матеріалу є важливою складовою опрацювання матеріалу курсу, оскільки під час лекції формуються наукові засади знань, вивчається теоретичний і фактичний матеріал, виокремлюються основні проблеми та питання тематичного змісту

курсу. Для кращого засвоєння лекційного матеріалу після лекції слід прочитати конспект, внести необхідні правки та визначити основні аспекти.

Підготовка до практичних занять передбачає:

- вивчення рекомендованих до теми літературних джерел;
- пошук додаткових джерел інформації;
- підготовку відповідей на питання, що виносяться на практичні заняття;
- опанування нових термінів.

При підготовці до практичних занять студент обов'язково веде конспект, в якому готує відповіді на питання, робить виписки з опрацьованої літератури, складає словник.

Ефективність проведення практичного заняття визначається рівнем самостійної підготовки студентів.

Мета проведення практичного заняття — підбити підсумки самостійного опанування навчального матеріалу, теоретичних джерел, тематичних завдань, а також закріпити знання та вміння з курсу.

Завдання проведення практичного заняття — прищеплення навичок публічного виступу, вміння логічно, змістовно, аргументовано, переконливо висловлювати власні думки, робити правильні висновки, пов'язувати матеріал навчального курсу із сучасними проблемами функціонування грошової та кредитної систем України.

Запорукою успішного проведення семінарського (практичного) заняття є ретельна підготовка до нього та раціональний розподіл часу. При цьому слід враховувати, що на семінарському занятті оцінюються не лише відповіді на основні питання, а й інші форми роботи студентів, зокрема ґрунтовні доповнення, повідомлення, участь в обговоренні виступів, правильна постановка проблемних запитань до доповідача, доповіді, презентації тощо.

Самостійна робота з навчальною, науковою та періодичною літературою, вивчення та аналіз законодавчих і нормативних документів будеться на основі роботи з каталогами та конспектування. Для раціонального запам'ятовування матеріалу потрібно підготувати невеликий конспект із викладенням тез чи основних думок або посилань на конкретні сторінки літературного джерела, що сприяє швидкому знаходженню потрібного матеріалу. При ксерокопіюванні журнальних статей слід підкреслювати основні думки.

Індивідуальні завдання та контрольні роботи студенти виконують самостійно на основі вивчення спеціальної літератури. Письмова

контрольна робота є однією з форм самостійної роботи студентів із вивчення окремих тем і питань навчального курсу. Це важливий засіб перевірки знань студентів, що може використовуватись при поточно-му та підсумковому контролі засвоєння матеріалу дисципліни.

Для самоперевірки якості засвоєння знань студентам пропонуються тести і творчі завдання. Результати тестування оцінюються викладачем, обговорюються на заняттях і враховуються при проміжному та підсумковому контролі.

Кожне завдання самостійної роботи оцінюється за п'ятибальною системою, утворюючи в такий спосіб певну суму балів за окремий навчальний модуль. Водночас набрана кількість балів за виконану самостійну роботу додається до загальної суми балів підсумкового тесту з кожного навчального модуля, індивідуальні роботи студента, семестрового контролю знань.

100 балів (оцінка “відмінно”) – студент чітко і вільно володіє термінологією, логічно, вмотивовано виконує теоретичні завдання, вміє визначати основне в матеріалі, технічно грамотно і логічно послідовно розв'язувати практичні завдання. Робота виконана охайно, без істотних помилок. Припускається одна неточність у кожному завданні, що практично не впливає на результат завдання загалом.

80 балів (оцінка “добре”) – студент чітко і вільно володіє термінологією, технічно грамотно і послідовно розв'язує практичні завдання, перелік яких повинен відповідати навчальній темі дисципліни. Робота виконана охайно. Припускається одна-дві помилки в розрахунках або у завданні, що суттєво не впливають на результати завдання загалом.

60 балів (оцінка “задовільно”) – студент не завжди чітко володіє термінологією, плутає поняття, не цілком правильно розв'язує практичні завдання (однак досягає мети), подає самостійно оформлені завдання, перелік яких відповідає навчальній програмі дисципліни. Припускається трьох і більше змістовних помилок, неточностей у розрахунках або подає роботу в неповному обсязі (без одного-двох завдань в усіх модулях).

40 балів (оцінка “незадовільно”) – студент виконав завдання не в повному обсязі. Припускається грубих помилок у роботі, не володіє спеціальною термінологією. Відповіді оцінюються як такі, що не досягли мети, оформлені недбало, з помилками або контрольну роботу подано не в повному обсязі (без 30 % завдань в усіх модулях).

До підсумкового контролю допускаються студенти, які виконали всі завдання поточного контролю. Остаточна оцінка семестрового контролю враховує всі аспекти участі студента в навчальному процесі.

Відповідно до програми курсу збірник містить завдання за основними розділами курсу “Облік і аудит у банках”.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисциплін
“ОБЛІК І АУДИТ У БАНКАХ”
та “БАНКІВСЬКИЙ ОБЛІК І АУДИТ”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	Змістовий модуль I. Облік господарських операцій банку Основи побудови фінансового обліку в банках Облік власного капіталу Облік наявних коштів банку Поточні рахунки. Інструменти безготівкових розрахунків та облік операцій за безготівковими розрахунками Облік депозитних операцій та інших зобов'язань Облік кредитних операцій Облік операцій із цінними паперами та довгострокових вкладень банку Облік лізингових операцій Облік операцій в іноземній валюті Облік основних засобів і нематеріальних активів
11 12 13	Змістовий модуль II. Облік результатів діяльності та фінансова звітність банку Облік доходів і витрат банку Фінансова звітність комерційних банків Зміст і засади функціонування внутрішнього аудиту в банках
Разом годин: 108	

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З КУРСУ

Змістовий модуль I. Облік господарських операцій банку

Тема 1. Основи побудови фінансового обліку в банках

Сутність і значення банківського обліку. Фінансовий та управлінський облік діяльності банку. Завдання бухгалтерського обліку. Національний банк України – основний методологічний центр організації банківської справи в державі.

Визначення предмета бухгалтерського обліку в комерційному банку.

Об'єкти бухгалтерського обліку. Господарські засоби банків та їх розміщення. Джерела утворення (ресурси) господарських засобів комерційних банків.

Склад і класифікація об'єктів бухгалтерського обліку.

Склад елементів методу бухгалтерського обліку. Особливості застосування елементів методу бухгалтерського обліку в банках та їх визначення.

Оцінка та калькуляція. Особливості їх застосування в комерційних банках.

Документація та інвентаризація. Бухгалтерські рахунки. Види рахунків бухгалтерського обліку: синтетичні, аналітичні, позабалансові, їх призначення в банках. План рахунків бухгалтерського обліку комерційного банку, особливості його побудови. Бухгалтерський баланс і звітність у банках, їх визначення і загальна характеристика. Бухгалтерський баланс комерційного банку. Характеристика окремих статей балансу. Валюта балансу. Види балансів комерційного банку. Операційний день банку. Зв'язок балансу з рахунком бухгалтерського обліку банку.

Види бухгалтерського обліку. Облік синтетичний та аналітичний. Реєстри синтетичного та аналітичного обліку, їх взаємозв'язок. Бухгалтерський цикл у комерційному банку. Системи (форми) бухгалтерського обліку. Традиційні та комп'ютерні системи.

Сутність меморіально-ордерної форми бухгалтерського обліку банку. Напрями вдосконалення бухгалтерських систем у банках.

Структура комерційного банку. Обліково-контрольна служба банку. Бухгалтерія та її функції.

Документація банківських операцій. Касові документи. Розрахункові документи. Меморіальні та інші первинні документи банку. Документообіг. Форми та методи контролю. Місце аудиту в управлінні банком. Нагляд НБУ над діяльністю комерційних банків. Завдання та організація внутрішнього контролю (аудиту).

Теми рефератів

1. Сутність і роль бухгалтерського обліку в банках України.
2. Об'єкти бухгалтерського обліку в банках і бухгалтерські рахунки.
3. Поняття фінансової звітності, особливості її формування банками.
4. Організація аналітичного та синтетичного обліку в банках.
5. Банківська документація та форми бухгалтерського обліку.
6. Організація бухгалтерського обліку в банках.
7. Значення та необхідність контролю в банках.

Практичні завдання для самостійної роботи

Завдання 1

Прокласифікувати статті на активи і зобов'язання.

Умова:

1. Коррахунок у НБУ.
2. Кредити, одержані від банків-резидентів.
3. Кошти державного бюджету.
4. Нараховані проценти за строковими коштами клієнтів.
5. Готівка в обмінних пунктах.
6. Земля.
7. Кредити, надані фізичним особам.
8. Акції в портфелі банку до погашення.
9. Кошти юридичних осіб у розрахунках.
10. Будівлі та споруди.
11. Враховані векселі.
12. Депозити банків-нерезидентів.
13. Вклади населення.
14. Депозити в банках-резидентах.
15. Готівка в касі.
16. Поточні рахунки клієнтів.
17. Інші кредити, надані суб'єктам господарської діяльності.

18. Обчислювальна техніка.
19. Заборгованість за електроенергію.
20. Доходи майбутніх періодів.

Завдання 2

Скласти фундаментальну облікову модель, виходячи з поданих залишків.

Умова:

1. Депозити інших банків – 14000 грн.
2. Статутний капітал – 70000 грн.
3. Банкноти і монети в касі банку – 12000 грн.
4. Нерозподілений прибуток – 4000 грн.
5. Вклади населення – 17000 грн.
6. Комп'ютерна техніка – 22000 грн.
7. Кошти на коррахунку – 20000 грн.
8. Кредити видані – 60000 грн.
9. Депозити в інших банках – 7000 грн.
10. Кошти на рахунках клієнтів – 16000 грн.

Завдання 3

Згрупувати рахунки в активи, зобов'язання і капітал.

Умова:

В АКБ “Київ” станом на 31.12.200 _ р. залишки на рахунках становили:

1. Короткострокові кредити підприємства – 1736 грн.
2. Кошти банків-кореспондентів – 1256 грн.
3. Банкноти та монети – 7000 грн.
4. Кошти до запитання в НБУ – 13420 грн.
5. Банківські метали – 400 грн.
6. Кошти до запитання – 5000 грн.
7. Акції в портфелі на продаж – 2100 грн.
8. Кредити, отримані від інших банків – 17200 грн.
9. Господарські матеріали на складі – 3240 грн.
10. Строкові депозити, розміщені в інших банках – 7350 грн.
11. Кошти до запитання підприємств – 11260 грн.
12. Операційні основні засоби – 7100 грн.
13. Неопераційні основні засоби – 210 грн.
14. Строкові вклади фізичних осіб – 1840 грн.
15. Статутний капітал банку – 16000 грн.

Завдання 4

Класифікувати об'єкти на засоби, зобов'язання, капітал.

Об'єкти бухгалтерського обліку

Показник	Сума, грн.	Актив	Капітал	Зобов'язання
1	2	3	4	5
Кошти на рахунках НОСТРО	100000			
Будівлі та споруди	360000			
Іноземна валюта в касі банку	60000			
Зобов'язання банку перед Пенсійним фондом України	10000			
Депозитні рахунки клієнтів	700000			
Загальні резерви	100000			
Дебіторська заборгованість за податками	74000			
Резервні фонди	34000			
Прибуток	204000			
Поточні рахунки фізичних осіб	785000			
Невиплачені перекази з-за кордону	34000			
Кошти інших банків в нашому банку	59000			
Депозити інших банків	170000			
Короткострокові кредити, надані на експортно-імпорتنі операції	517000			
Одержані міжбанківські кредити	300000			
Програмне забезпечення	200000			
МШП	30000			
Господарські матеріали	10000			
Статутний капітал	7500000			
Споживчі кредити	20000			
Нараховані доходи за наданими кредитами	10000			
Автомобіль	100000			
Зобов'язання банку щодо оплати праці	20000			
Кошти, отримані в НБУ за операціями РЕПО	100000			
Дорожні чеки в касі банку	35000			
Кредити, надані фізичним особам на ремонт будинків	10000			
Поточні рахунки фізичних осіб	100000			
Кредиторська заборгованість за прийнятні платежі	100000			

1	2	3	4	5
Готівка в касі банку	100000			
Короткострокові кредити фізичних осіб	100000			
Кредити, надані юридичним особам на поточні потреби	355000			

Завдання 5

Визначити номери аналітичних рахунків за даними, наведеними в таблиці.

Контрагент	Ідентифікаційний код	Резидентність	Код виду економічної діяльності	Порядковий номер у Книзі реєстрації
ЗАТ “Укрпром”	03347164	Р	180	1005
ЗАТ “Ірина”	23517875	Р	700	1006
ТОВ “Спецкомплект”	23498927	Р	800	2001
ПП “Пролісок”	01468937	Р	170	7004
Представництво фірми “SUN”	19364176	Н		5001
АТ “Київський завод металовиробів”	00151264	Р	140	2002

Розрахувати контрольний розряд у номері рахунка.

Дані про клієнтів та аналітичні рахунки.

1. ЗАТ “Укрпром” відкрито поточний рахунок у гривнях.
2. Представництву фірми “SUN” відкрито поточні рахунки у гривнях і доларах США. Код валюти — 840.
3. Київському заводу металовиробів відкрито поточний рахунок у національній валюті та євро (код валюти — 280) і кредитний рахунок для короткострокових кредитів з експортно-імпорتنих операцій у гривнях, рахунок нарахованих відсотків.
4. ЗАТ “Ірина” відкрито поточний рахунок у національній валюті та рахунок короткострокових кредитів за внутрішніми торговельними операціями згідно з кредитним договором № 1 на суму 5000 грн строком на 2 місяці з 01.09 поточного року з оплатою 25 % річних і кредитним договором № 2 на суму 20000 грн з 28.09 поточного року з оплатою 26 % річних, рахунки нарахованих відсотків.
5. ТОВ “Спецкомплект” відкрито поточні рахунки у гривнях і євро (код валюти — 280).
6. ПП “Пролісок” — поточні рахунки у гривнях і доларах США.

Усі рахунки відкрито в АКБ “Мрія” (МФО 300671).
Номер балансового рахунку визначити за планом рахунків.

Завдання 6

Скласти виправні записи.

В особовому рахунку № 2600 КО1 початкове сальдо на 08.10 становить 10273 грн.

Оборот за дебетом:

9360

1438

2642

13440

Оборот за кредитом:

1175

17833

1800

37600

3200

48960

110568

Вихідне сальдо — 107401 грн.

На наступний день при звірянні було виявлено такі помилки:

1. Сума 17833 грн, що пройшла за кредитом, не належить до цього клієнта (а до рахунка № 2600 КО7).
2. За кредитом не пройшла сума 19000 грн (рахунок платника № 2600 КО3).
3. За кредитом пройшла сума 3200 грн, а повинна була бути 3200 грн (рахунок платника № 2600 КО2).
4. За дебетом сума 9360 грн не належить до цього клієнта.
5. За дебетом пройшла сума 1438 грн, а повинна була бути 14380 грн.

Завдання 7

Банком за звітний період проведено такі операції:

1. Від Івченка В. А. прийнято готівкою 1700 грн на ощадний вклад.

2. Банком куплено облігації Державної внутрішньої позики на суму 14000 грн (номінальна вартість).
3. За оголошенням на внесок готівкою прийнято від ТОВ “Роксолана” виторг — 125000 грн за реалізацію товару в магазині.
4. ТОВ “Соломія” з поточного рахунка виплатило банку відсотки за наданий кредит у сумі 1050 грн.
5. Банком надано кредит овернайт іншому банку на суму 1300000 грн.

Необхідно:

- проаналізувати (письмово) кожен господарську операцію і визначити її вплив на фінансову позицію банку;
- результати аналізу записати бухгалтерськими проведеннями;
- надати економіко-правову характеристику бухгалтерських рахунків, застосованих для реєстрації наслідків за кожною банківською операцією.

Завдання 8

Скласти денний баланс комерційного банку за наведеними даними.

Залишки на балансових рахунках комерційного банку “Мрія” станом на 14.05.03 (тис. грн):

- банкноти і монети в касі банку — 389,46;
- дорожні чеки в касі банку — 32,84;
- кореспондентський рахунок у НБУ — 287,77;
- короткострокові кредити, отримані через аукціон від НБУ — 3000,00;
- облігації внутрішньої державної позики, що рефінансуються НБУ, у портфелі банку на продаж — 14764,20;
- кореспондентські рахунки, відкриті в інших банках — 5762,89;
- кредити овернайт, надані іншим банкам — 4000,00;
- інші короткострокові кредити, надані іншим банкам — 9003,86;
- кореспондентські рахунки інших банків — 4586,79;
- кредити овернайт, отримані від інших банків — 1450,65;
- інші короткострокові кредити, отримані від інших банків — 10382,90;
- інша дебіторська заборгованість за операціями з банками — 100,17;
- інша кредиторська заборгованість з банками — 1287,00;

- інші короткострокові кредити в поточну діяльність, надані суб'єктам господарської діяльності — 2344,89;
- пролонгована заборгованість за іншими кредитами в поточну діяльність, наданими суб'єктам господарської діяльності — 105,70;
- нараховані доходи за іншими кредитами в поточну діяльність, наданими суб'єктам господарської діяльності — 29,19;
- сумарна заборгованість за іншими кредитами в поточну діяльність, наданими суб'єктам господарської діяльності — 297,00;
- інші короткострокові кредити, надані фізичним особам на поточні потреби — 66,88;
- резерви під нестандартну заборгованість за кредитами, наданими клієнтам — 158,37;
- поточні рахунки суб'єктів господарської діяльності — 5473,22;
- короткострокові депозити суб'єктів господарської діяльності — 2096,00;
- нараховані витрати за строковими коштами суб'єктів господарської діяльності — 1,54;
- поточні рахунки фізичних осіб — 65,00;
- нараховані витрати за коштами до запитання фізичних осіб — 0,47;
- господарські матеріали на складі — 17,55;
- доходи майбутніх періодів — 5,52;
- заборгованість працівників банку на відрядження — 0,41;
- нематеріальні активи — 62,42;
- операційні основні засоби — 1001,72;
- знос операційних основних засобів — 148,96;
- зареєстрований статут капіталу банку — 7500,00;
- загальні резерви — 208,00;
- прибуток або збиток минулого року, що очікує затвердження — 1902,53;
- процентні доходи за кредитами суб'єктам господарської діяльності за експортно-імпортними операціями — 37,82;
- процентні доходи за іншими кредитами суб'єктам господарської діяльності в поточну діяльність — 130,62;
- процентні доходи за кредитами фізичним особам на поточні потреби — 27,68;
- комісійні доходи від розрахунково-касового обслуговування клієнтів — 12,58;

- процентні витрати за коштами до запитання суб'єктів господарської діяльності — 0,81;
- процентні витрати за коштами до запитання фізичних осіб — 3,10;
- основна і додаткова заробітна плата — 20,39;
- витрати на комунальні послуги — 8,21;
- витрати на інші системи банківського зв'язку — 3,03;
- зобов'язання з кредитування, надані банкам — 7177,80;
- зобов'язання з кредитування, отримані від банків — 11833,55;
- інші зобов'язання з кредитування, надані клієнтам — 2344,89;
- застава, згідно з якою предмет застави залишається у заставника — 4000,00;
- розрахункові документи, не сплачені вчасно через відсутність коштів у платників — 2,11;
- інші цінності та документи — 0,16;
- контррахунки для рахунків розділів 90 — 95 — 6310,86(А);
- контррахунки для рахунків розділів 96 — 98 — 2,27(П).

Література [1; 4; 12; 21; 22; 37–42; 45; 53]

Тема 2. Облік власного капіталу

Характеристика капіталу комерційного банку як залишкового інтересу банку в активах за вирахуванням зобов'язань.

Структура балансових рахунків класу 5 Плану рахунків “Капітал банку”.

Порядок обліку операцій за формуванням статутного фонду до реєстрації комерційного банку за тимчасовим рахунком у регіональному управлінні Національного банку. Облік сум несплаченого зареєстрованого статутного капіталу банку, облік операцій щодо розрахунків з акціонерами за сплаченим статутним фондом. Бухгалтерський облік емісійних різниць у процесі первинного розміщення акцій.

Облік операцій з викупу банком акцій власної емісії та їх подальшої реалізації.

Бухгалтерський облік операцій, пов'язаних із нарахуванням дивідендів і розрахунками з акціонерами (засновниками). Відображення в системі рахунків бухгалтерського обліку фінансового результату поточного року та його розподілу. Облік операцій з формування фондів комерційного банку за рахунок нерозподіленого прибутку.

Питання для самостійного опрацювання

Облік субординованого боргу банку та інших статей додаткового капіталу банку.

Теми рефератів

1. Особливості формування капіталу банку залежно від його організаційної форми.
2. Облік операцій з формування статутного капіталу банку.
3. Поняття субординованого боргу та особливості його обліку.
4. Порядок бухгалтерського обліку дивідендів.
5. Облік формування результату звітного року та розподіл прибутку банку.

Практичні завдання для самостійної роботи

Завдання 1

Скласти бухгалтерські проведення за господарськими операціями банку “Новий”, якщо відомо, що оголошений статутний капітал банком складається з 3800000 акцій номінальною вартістю 5 грн за акцію.

1. При реєстрації статутного капіталу із загального обсягу статутного капіталу сплачено 5700000 грн, з них 1500000 грн – готівкою, решта в безготівковій формі.
2. Отримано кошти після реєстрації статутного капіталу (400000 простих акцій реалізовано за ціною 12 грн за акцію; 600000 простих акцій – за 7,5 грн за акцію, решта за номінальною вартістю).
3. За два роки банк викупив 80000 власних простих акцій, що перебували в обігу, за номінальною вартістю в юридичної особи – клієнта банку і 43000 власних простих акцій за ціною 9 грн за акцію у фізичних осіб.
4. Після 6 місяців діяльності банк реалізував 18000 акцій, що були куплені у клієнта банку, фізичним особам за ціною 13 грн за акцію; оплата – через касу банку.

Завдання 2

За результатами минулого року комерційним банком було оголошено дивіденди на суму 95000 грн. З нарахованої суми було здійснено утримання податку на дивіденди. Частину нарахованих

дивідендів було виплачено готівкою — 25000 грн, решту перераховано на поточні рахунки акціонерів банку. За рішенням зборів акціонерів частину нарахованих дивідендів спрямовано на капіталізацію — 20000 грн. За наведеними операціями скласти бухгалтерські проведення.

Завдання 3

АКБ “Авізо” здійснено такі операції:

1. Зареєстровано статутний капітал, несплачена частка якого — 10000000 грн, сплачена — 5000000 грн.
2. Продано акцій фізичним особам за номіналом:
 - а) за готівку — 10000 грн;
 - б) перерахуванням з вкладів “до запитання” — 5000 грн;
 - в) з короткострокових депозитів — 10000 грн.
3. Продано акцій юридичним особам:
 - а) клієнтам банку (100 акцій номіналом 1000 грн за акцію) — 120000 грн;
 - б) клієнтам іншого банку (50 акцій за номіналом 1000 грн за акцію) — 60000 грн.
4. Видано сертифікати акції — 28 грн.
5. Нараховано фонд дивідендів для сплати акціонерам — 250000 грн.
6. Фізичні особи капіталізують доходи за акціями в сумі 50000 грн.
7. Нараховано податок на дивіденди фізичних осіб — 4500 грн.
8. Виплачено дивіденди фізичним особам готівкою — 25500 грн.
9. Нараховано податок на дивіденди юридичних осіб — 5100 грн.
10. Виплачено дивідендів юридичним особам — 164900 грн.
11. Викуплено акції у своїх акціонерів — юридичних осіб номіналом 10000 грн.
12. Продано акцій, викуплених раніше, юридичним особам — клієнтам інших банків (номінал 10000 грн) — 10200 грн.

Необхідно:

- скласти бухгалтерські проведення;
- визначити документи первинного обліку;
- оформити документи первинного бухгалтерського обліку за операціями;
- скласти аналітичні рахунки акціонерів за операціями 2а, 3а.

Завдання 4

За наведеними в таблиці операціями скласти бухгалтерські проведення, оформивши їх у Журналі реєстрації господарських операцій.

№ пор.	Зміст операції	Сума, грн
1	2	3
1	Зареєстровано акціонерний банк Розмір акціонерного капіталу Фактично внесено акціонерами Розмір несплаченого капіталу	– 100000 80000 20000
2	Куплено акціонерами в рахунок несплаченого капіталу на дату реєстрації акцій	10000
3	Для подальшого формування статутного капіталу банк реалізує власні акції за ціною вищою номінальної вартості на 10 %. Номінальна вартість акцій а) продано 10 акцій фізичним особам за готівку б) продано 40 акцій іногороднім акціонерам	200 ? ?
4	Банком викуплено акції у акціонерів для перепродажу за ціною (за одну акцію) а) викуплено у населення 10 акцій за готівку б) викуплено у акціонерів банку 40 акцій	200 ? ?
5	Продано викуплених 40 акцій іногороднім акціонерам, ринкова вартість однієї акції	25
6	Продано викуплених 10 акцій фізичним особам за готівку, ринкова вартість однієї акції	195
7	Банк викупив акції у акціонерів для анулювання з метою зменшення статутного капіталу (номінальна вартість акцій) а) викуплено у фізичних осіб за готівку 10 акцій за ціною б) викуплено у іногородніх акціонерів 10 акцій за ціною	200 205 195
8	Викуплені акції анульовано	?
9	За поточний рік банком отримано прибуток	48000
10	10.01 наступного за звітним року банком виявлено незареєстрований дохід за минулий рік. Це проценти за кредит, який видано в грудні минулого року в сумі	400
11	12.01 наступного за звітним року банком виявлено незареєстровані витрати за минулий рік за послуги, отримані банком, на суму	200
12	За результатами року і рішенням зборів акціонерів на виплату дивідендів виділено акціонерам: заводу “Аврора” заводу “Машбуд” СП “Равіолі” ВАТ “Промінь”	100000 25000 25000 25000 25000

1	2	3
13	Виплачено ВАТ “Промінь” суму нарахованих дивідендів за акціями банку	?
14	Акціонеру Петренку А. В. виплачено нараховані дивіденди готівкою в сумі	300
15	Акціонеру Василенку П. І. нараховано дивіденди і зараховано на вклад у сумі	200

Завдання 5

Скласти бухгалтерські проведення за господарськими операціями банку “Новий”, якщо відомо, що оголошений статутний капітал банком складається з 400000 акцій номінальною вартістю 25 грн за акцію.

Дані для розрахунку:

1. При реєстрації статутного капіталу із загального обсягу статутного капіталу сплачено 7005000 грн, з яких 100000 – готівкою, решта в безготівковій формі.
2. Отримано кошти після реєстрації статутного капіталу (40000 простих акцій реалізовано за ціною 29 грн за акцію; 60000 простих акцій – за 30 грн за акцію, решта – за номінальною вартістю).
3. За два роки банк викупив 8000 власних простих акцій, що перебували в обігу, за номінальною вартістю у юридичної особи – клієнта банку і 4300 власних простих акцій за ціною 29 грн за акцію у фізичних осіб.
4. Після 6 місяців діяльності банк реалізував 1200 акцій, що були куплені у клієнта банку, фізичним особам за ціною 33,4 грн за акцію; виплата – через касу банку.

Література [1; 3; 30; 37–42]

Тема 3. Облік наявних коштів банку

Основні нормативні документи, що регламентують організацію емісійно-касової роботи в установах банку.

Порядок обліку касових операцій у прибуткових і видаткових касах. Облік операцій, що здійснюються вечірніми касами та касами перерахунку. Порядок роботи кас банків при підприємствах і організаціях. Обробка, формування і пакування грошових білетів, монет і валютних цінностей. Організація резервних фондів Національного банку України.

Порядок підкріплення операційних кас установ комерційного банку. Інкасація грошової виручки інкасаторами банків. Облік даних операцій.

Порядок завершення роботи операційної каси банків. Загальна схема документообігу при виконанні касових операцій установами банків.

Особливості обліку безготівкових розрахунків у системі електронних міжбанківських розрахунків (системі електронних платежів – СЕП). Бухгалтерські операції, що здійснюються при обліку та контролі міжбанківських розрахунків.

Питання для самостійного опрацювання

1. Методика і техніка ревізії цінностей і документів у грошових сховищах; порядок зберігання та облік цінностей і документів у грошових сховищах.
2. Забезпечення схоронності грошей і цінностей.
3. Особливості обліку операцій з готівковою іноземною валютою.
4. Облік операцій з обслуговування фізичних осіб банкоматом.
5. Облік міжбанківських розрахунків.
6. Облік операцій з ювілейними монетами, що мають гривневий номінал і виконують функцію засобу платежу.

Теми рефератів

1. Організація касової роботи в установах банків.
2. Обов'язки касира банку.
3. Види кас банку, організація їх роботи.
4. Облік касових операцій банку.
5. Механізм інкасування готівкової виручки, відображення в обліку.
6. Необхідність підкріплення операційної каси, особливості обліку.
7. Облік касових операцій в іноземній валюті.
8. Порядок відображення в обліку операцій з обслуговування фізичних осіб банкоматом.
9. Порядок встановлення кореспондентських рахунків між банками.
10. Відображення в обліку результатів ревізії операційної каси банку.

Практичні завдання для самостійної роботи

Завдання 1

За касовими документами:

07.09 видано готівку працівнику банку Кравченко А. С. на господарські витрати в сумі 300 грн;

01.09 оприбутковано готівку від підприємства в сумі 835 грн;

15.09 здійснено ревізію грошового сховища. Виявлено надлишки в сумі 200 грн;

18.09 видано заробітну плату персоналу банку в сумі 40000 грн;

23.09 Сталькову В. Р. видано на відрядження 250 грн.

За наведеними операціями скласти бухгалтерські проведення.

Завдання 2

В АКБ “Новий” було здійснено такі операції:

10.02 згідно із супровідною відомістю прийнято готівку від ТОВ “Сніжана” у сумі 12500 грн. Після перерахунку готівки виявлено нестачу в сумі 35 грн;

15.02 здійснено ревізію грошового сховища. Виявлено нестачу готівки в сумі 100 грн. Нестачу погашено шляхом внесення готівки в касу;

28.02 інкасовано готівку ТОВ “Ліра” у сумі 6000 грн. При перерахуванні готівки в інкасаторській сумці виявлено надлишок у сумі 10 грн.

Необхідно:

- охарактеризувати первинні документи з оформлення отримання та видачі готівки;
- виконати облікові процедури з наведених нижче операцій;
- здійснити необхідні розрахунки.

Завдання 3

1. Скласти бухгалтерські проведення за операціями.

2. Визначити залишок готівки в касі на кінець дня (залишок на початок дня — 18400 грн).

Журнал реєстрації господарських операцій

№ пор.	Зміст операції	Сума, грн.
1	2	3
1	До каси банку за об'явою на внесення готівки оприбутковано торговельну виручку, яку здало ТОВ “Оріяна”	6000

1	2	3
2	Із каси банку за чеком видано готівку клієнтові МП “Стойл” для виплати заробітної плати працівникам	5540
3	Фізичною особою готівкою внесено кошти на свій поточний рахунок	1000
4	Виплачено дивіденди акціонерам банку	1500
5	Видано аванс працівникам банку на відрядження	1300
6	Виплачено кошти з поточного рахунка фізичної особи за її розпорядженням	

Завдання 4

Скласти бухгалтерські проведення на балансових і позабалансових рахунках, оформивши їх у Журналі реєстрації господарських операцій.

У банку “Київ” за день було здійснено такі операції:

- на поточний рахунок СП “Равіолі Лтд” надійшов виторг через касу банку в сумі 30000 грн;
- з поточного рахунка АТ “Кармен” видано готівку для виплати заробітної плати в сумі 32100 грн;
- інспектору кредитного відділу Симоненку П. І. видано аванс на відрядження в сумі 500 грн;
- прийнято від Петренка А. В. готівкою платіж за електроенергію для перерахування “Київобленерго” у сумі 102 грн;
- працівником банку повернуто в касу залишок готівки, одержаної для господарських потреб, у сумі 16 грн;
- прийнято вклад готівкою від фізичної особи на поточний рахунок у сумі 1500 грн;
- прийнято готівку на депозитний рахунок фізичної особи в сумі 10000 грн;
- з каси виплачено клієнту відсотки з депозитного рахунка в сумі 100 грн;
- видано з каси банку пенсію фізичній особі з пенсійної картки в сумі 1400 грн;
- у кінці робочого дня банком здано надлишки готівки та поношені гроші до обігової каси територіального управління НБУ в сумі 700000 грн.

Завдання 5

Відобразити в бухгалтерському обліку підкріплення обігової каси банку та здавання старих і поношених грошей до територіального управління НБУ. Вказати, якими первинними документами оформлюються вказані операції.

Комерційний банк “Гранд” 01.02.200_ р. одержав дозвіл на підкріплення готівковою обіговою касою та одержав ці гроші в касу банку в сумі 5000 грн; 28.02.200_ р. здав старі та поношені гроші до обігової каси територіального управління НБУ в сумі 3000 грн.

Література [1; 12; 14–16; 18; 26; 30; 37–42]

Тема 4. Поточні рахунки. Інструменти безготівкових розрахунків та облік операцій за безготівковими розрахунками

Основні нормативні документи, що регламентують безготівкові розрахунки в народному господарстві.

Форми розрахункових документів для проведення безготівкових розрахунків України, порядок їх оформлення та приймання установами банків до виконання. Проведення розрахунків у системі електронних платежів “клієнт–банк”. Облік із застосуванням платіжних доручень. Розрахунки гарантованими дорученнями, платіжними вимогами-дорученням, чеками, акредитивами.

Порядок здійснення розрахунків векселями. Розрахунки в разі заліку взаємної заборгованості. Розрахунки платіжними вимогами без акцепту платників і безспірне списання (стягнення) коштів.

Предмет угоди між банком і клієнтом на здійснення розрахунково-касового обслуговування.

Питання для самостійного опрацювання

1. Відкриття і ведення рахунків клієнтів у національній валюті.
2. Облік операцій при розрахунках платіжними вимогами-дорученнями, платіжними вимогами.
3. Облік розрахунків клієнтів з використанням платіжних карток.
4. Облік розрахунків з використанням векселів.

Теми рефератів

1. Основні правила обліку безготівкових розрахунків між клієнтами в межах одного банку і між банками.
2. Особливості обліку операцій з використанням платіжних карток у банках України.
3. Облік розрахунків з використанням векселів.
4. Облік розрахунків при використанні різних форм платіжних інструментів.

Практичні завдання для самостійної роботи

Завдання 1

У комерційному банку “Новий” 2 вересня поточного року відкрито поточний рахунок у національній валюті ТОВ “Ліра” (код згідно з реєстрацією контрагентів – 21017) у сумі 10000 грн.

Відповідно до укладеного договору на розрахунково-касове обслуговування № 21 плата за розрахунково-касове обслуговування стягується 30 числа кожного місяця в розмірі 0,1 % суми опрацьованих документів та 1 % суми виданої готівки.

Плата за користування вільними коштами клієнта здійснюється щомісяця в розмірі 3 % річних.

У вересні за поточним рахунком ТОВ “Ліра” виконано такі операції:

- 10.09 зараховано від іногороднього клієнта 2000 грн;
- 15.09 інкасовано готівку ТОВ “Ліра” у сумі 6000 грн (при перерахуванні готівки в інкасаторській сумці виявлено надлишок 10 грн);
- 23.09 видано ТОВ “Ліра” на відрядження 300 грн;
- 23.09 перераховано на короткостроковий депозит 5000 грн строком на 3 місяці (18 % річних з оплатою після завершення строку депозиту; метод нарахування відсотків – факт /факт);
- 30.09 списано комісію за розрахунково-касове обслуговування – ?;
- 30.09 зараховано відсотки за коштами до запитання – ?

Необхідно:

- визначити номер особового рахунка клієнта;
- скласти бухгалтерські проведення;
- здійснити необхідні розрахунки.

Завдання 2

За змістом наведених у таблиці господарських операцій, проведених банком “Довіра” 09.11 поточного року за поточним рахунком ТОВ “Любава”, скласти бухгалтерські проведення, визначити залишок на кінець дня (залишок за рахунком на початок дня – 12000 грн).

№ пор.	Зміст операції	Сума, грн.
1	Надійшли кошти за реалізовану продукцію від ТОВ “Ротор”, що є клієнтом іншого банку	15000
2	Надано кредит ТОВ “Любава” під 21,5 % річних строком на 6 місяців цим банком для купівлі сировини	7100
3	За платіжним дорученням поповнено ліміт лімітно-чекової книжки ТОВ “Любава”	9875
4	Надійшов реєстр чеків від постачальника ВАТ “Світоч” для оплати (оплата з каси банку)	3280
5	До рахунка пред’явлено грошовий чек ТОВ “Любава” на виплату заробітної плати	6056
6	Від іногороднього платника ВАТ “Ясен” надійшов платіж за продукцію безготівково	58300
7	Зроблено перерахунок на строковий депозитний рахунок під 22 % річних у цьому ж банку з поточного рахунку ТОВ “Любава”	20000

Завдання 3

Залишок на поточному рахунку СП “Равіолі Лтд” № 2600к4012050 на 05.04.200 _ р. становив 8800 грн.

Протягом дня до рахунку подано такі документи:

- платіжне доручення на попередню оплату постачальнику за підготовлений до відвантаження товар (постачальник обслуговується в цьому ж банку) – 700 грн;
- платіжне доручення на оплату за отриманий від постачальника і оприбуткований товар (постачальник іногородній) – 2500 грн;
- термінове зобов’язання на одержання позички для відкриття акредитиву (у банку покупця) – 1000 грн;
- платіжне доручення на перерахування заборгованості з відрахувань у Пенсійний фонд – 200 грн;
- платіжне доручення на оплату кредиторської заборгованості за послуги (партнер іногородній) – 300 грн.

Скласти бухгалтерські проведення і зробити записи в особовому рахунку клієнта.

Завдання 4

Виробниче об'єднання “Весна” 07.04.200 _р. подало в АКБ “Київ” платіжне доручення № 131 в сумі 3700 грн на перерахування коштів гуртовій базі “Текстиль торг” (поточний рахунок в тому ж банку) за одержаний 06.04.200 _р. товар відповідно до угоди № 78 від 12.12.200 _р. Платіжне доручення оплачено в той же день.

Вказати, яку кількість примірників платіжного доручення повинен заповнити клієнт і як вони будуть використані. Скласти бухгалтерські проведення.

Завдання 5

В установі банку “Київ” за поточний день було здійснено такі операції:

- з рахунка ВО “Весна” видано з каси за грошовим чеком готівку на заробітну плату в сумі 209900 грн (сума нарахованої заробітної плати – 230000 грн);
- проведено платіжне доручення на перерахування ВО “Весна” податку з доходів фізичних осіб у сумі 8560 грн;
- проведено платіжні доручення на перерахування ВО “Весна” відрахувань від заробітної плати (суми відрахувань визначити самостійно) – ?;
- списано з поточного рахунка ВО “Весна” оплату банку за розрахунково-касові послуги в сумі 50 грн.

Визначити, якими банківськими документами слід оформити вказані операції. Скласти бухгалтерські проведення за цими операціями.

Завдання 6

За заявою СП “Равіолі Лтд” 14.04.200 _р. АКБ “Київ” видав чекову книжку на суму 40000 грн для розрахунків за товари і послуги (на 5 чеків) (вартість чекової книжки – 10 грн).

СП “Равіолі Лтд” за отриманий товар передало в оплату чеки СП “Мрія Лтд”:

- 17 квітня – на суму 3000 грн;
- 18 квітня – на суму 5000 грн;
- 21 квітня – на суму 12000 грн;
- 24 квітня – на суму 14000 грн.

СП “Мрія Лтд” 25 квітня 200 _р. подало в зазначений банк реєстр чеків СП “Равіолі Лтд” з товарно-транспортними документами на суму 34000 грн.

Операції відобразити бухгалтерськими проведеннями на балансових і позабалансових рахунках.

Завдання 7

Відповідно до угоди про постачання розрахунки між СП “Равіолі Лтд” і АТ “Кармен” здійснюватимуться у формі акредитиву. Підприємства обслуговуються відповідно АКБ “Львів” і ЛОД АК Укрсоцбанку. СП “Равіолі Лтд” 27 квітня 200_р. звернулось із заявою до свого банку про відкриття покритого акредитиву в банку постачальника на суму 150000 грн терміном на 25 днів. Кошти акредитиву надійшли в ЛОД АК Укрсоцбанку 29 квітня 200_р. АТ “Кармен” 30 квітня 200_р. відвантажило товар покупцю в рахунок акредитиву і наступного дня передало до свого банку документи про відвантажений товар на суму 117 тис. грн. Подані документи відповідали умовам акредитиву.

Назвати вид, кількість і призначення документів, отриманих банком постачальника. Скласти бухгалтерські проведення при відкритті акредитиву в обох банках та при оплаті товарно-транспортних документів, поданих постачальником.

Завдання 8

За наведеними в таблиці операціями скласти бухгалтерські проведення і вказати документи, якими вони оформлюються. Відобразити операції в особовому рахунку клієнта і вивести залишки за кожний день.

20.04.200_р.	
Подано термінове зобов'язання на одержання позички для відкриття покритого акредитиву	1000
Надійшло платіжне доручення від покупця з іншого банку	2500
Оплачено грошовий чек на виплату заробітної плати (нараховано заробітну плату в сумі 1100 грн)	900
Проведено платіжне доручення на перерахування коштів у Пенсійний фонд	?
Проведено платіжне доручення на перерахування коштів на соціальне страхування	?
Проведено платіжне доручення на перерахування коштів на соціальне страхування на випадок безробіття	?
Проведено платіжне доручення на перерахування коштів на соціальне страхування від нещасних випадків на виробництві	?
Проведено платіжне доручення на сплату податку з доходів фізичних осіб	180

Оплачено платіжне доручення за товар постачальнику, що обслуговується іншим банком	1000
21.04.200_р.	
Надійшло платіжне доручення від покупця, що перебуває в іншому місті	5500
Списано з поточного рахунка кошти в оплату термінового зобов'язання з позички	2000
Зараховано на поточний рахунок готівкою (сума депонованої заробітної плати)	180
Отримано повідомлення про відкриття покритого акредитиву на адресу клієнта від його покупця (у банку клієнта)	2500
22.04.200_р.	
Клієнтом подано реєстр рахунків на відвантажений у рахунок акредитиву товар (від залишку акредитиву клієнт відмовився)	2300
Оплачено підприємством зв'язку реєстр гарантованих платіжних доручень	120
Оплачено грошовий чек клієнта на отримання коштів на відрядження	270
Оплачено реєстр чеків, отриманих від постачальника, що обслуговується в іншому банку	2000
З поточного рахунка відкрито покритий акредитив у банку клієнта	500

Завдання 9

У комерційному банку “Новий” 2 вересня поточного року відкрито поточний рахунок у національній валюті ТОВ “Ліра” (код згідно з реєстрацією контрагентів — 21017) у сумі 10000 грн.

Відповідно до укладеного договору на розрахунково-касове обслуговування № 21 плата за розрахунково-касове обслуговування стягується 30 числа кожного місяця в розмірі 0,1 % суми опрацьованих документів та 1 % суми виданої готівки.

Плата за користування вільними коштами клієнта здійснюється щомісяця в розмірі 3 % річних.

У вересні за поточним рахунком ТОВ “Ліра” виконано такі операції:

- 10.09 зараховано від іногороднього клієнта 2000 грн;
- 15.09 інкасовано готівку ТОВ “Ліра” у сумі 6000 грн (при перерахуванні готівки в інкасаторській сумці виявлено надлишок 10 грн);
- 23.09 видано ТОВ “Ліра” на відрядження 300 грн;
- 23.09 перераховано на короткостроковий депозит 5000 грн строком на 3 місяці (18 % річних з оплатою після закінчення строку депозиту; метод нарахування відсотків — факт /факт);

- 30.09 списано комісію за розрахунково-касове обслуговування — ?;
- 30.09 зараховано відсотки за коштами до запитання — ?

Література [1; 24; 30; 37–42]

Тема 5. Облік депозитних операцій та інших зобов'язань

Класифікація депозитів за економічним змістом і строками використання коштів. Активні та пасивні депозитні операції і відображення результатів їх проведення у фінансовій звітності.

Облік номіналу депозиту. Вплив методу виплати процентів (за період або на період) на облік номіналу депозиту.

Облік процентних витрат. Розрахунок нарахованих процентів за простою (номінальною) або складною (фактичною) процентною ставкою.

Зміст облікової політики банку щодо використання методу нарахування процентів за депозитними операціями.

Облік операцій з погашення депозиту. Організація внутрішнього бухгалтерського контролю за депозитними операціями.

Облік поточної заборгованості банку за розрахунками з оплати праці, за податками та платежами, з фондами соціального страхування.

Питання для самостійного опрацювання

1. Облік розрахунків з працівниками банку.
2. Облік розрахунків за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням.
3. Облік розрахунків із бюджетом.

Теми рефератів

1. Характеристика залучених коштів банку, організація їх обліку.
2. Класифікація міжбанківських кредитів, організація їх обліку.
3. Облік розрахунків з працівниками за заробітною платою.
4. Облік розрахунків із підзвітними особами.
5. Види податків і зборів, які сплачує банк.
6. Облік розрахунків за податками та платежами.

Практичні завдання для самостійної роботи

Завдання 1

Банк 01.02.200_ р. залучає депозит фізичної особи в розмірі 10000 грн на 6 місяців за номінальною ставкою 17 % річних із виплатою процентів при погашенні. Проценти нараховуються щомісяця. Кількість днів згідно з угодою розраховується методом 30/360.

Згідно з договором у разі дострокового вилучення депозиту банк сплачує депоненту знижену депозитну ставку в розмірі 14 % річних.

Депонент 01.07.200_ р. вирішив вилучити депозит достроково.

Розрахувати суму відсотків за 6 місяців і суму депозиту при погашенні (включаючи відсотки за ним). Визначити щомісячні витрати банку при нарахуванні відсотків за цим депозитом. Розрахувати суму відсотків за зниженою відсотковою ставкою. Відобразити в обліку залучення депозиту, нарахування відсотків, виплату депозиту та відсотків за ним.

Завдання 2

Банк 01.07.200_ р. залучив депозит у СП “Равіолі Лтд” у розмірі 10000 грн на два місяці за ставкою 12 % річних із виплатою відсотків авансом. Відсотки нараховуються в останній день місяця. Кількість днів згідно з угодою розраховується методом 30/360.

Згідно з договором у разі дострокового вилучення депозиту банк сплачує депоненту знижену ставку в розмірі 9 % річних.

Депонент 21.08.200_ р. вирішив вилучити депозит достроково.

Визначити суму сплачених авансом відсотків. Розрахувати суму витрат, що списуються щомісяця, та відсотки за зниженою ставкою. Відобразити в обліку залучення депозиту, нарахування відсотків, виплату депозиту та відсотків за ним.

Завдання 3

Банк залучає депозит фізичної особи в розмірі 50000 грн на 6 місяців за ставкою 12 % річних із капіталізацією відсотків щоквартально. Відсотки нараховуються в останній день місяця. Кількість днів згідно з угодою розраховується методом 30/360.

При капіталізації відсотки щоквартально зараховуються на депозитний рахунок і подальше їх нарахування здійснюється на суму депозиту з урахуванням відсотків.

Розрахувати відсотки за 6 місяців і суму депозиту при його погашенні. Відобразити в обліку залучення депозиту, нарахування відсотків, виплату депозиту та відсотків за ним.

Завдання 4

За договором № 4 банк “Влад” 05.01 залучив депозит овернайт від банку “Барс” у розмірі 400000 грн за номінальною ставкою 10 % річних. Кількість днів розраховується методом факт / факт.

Депозит повернуто вчасно.

Необхідно:

- визначити первинні документи з оформлення міжбанківських депозитних операцій;
- скласти операційний щоденник в обох банках;
- здійснити необхідні розрахунки.

Завдання 5

У банку 02.02 розміщено депозит юридичної особи в розмірі 100000 грн.

На депозитний рахунок 16.02 додатково внесено 5000 грн.

Відсотки нараховуються в два періоди: за першу половину місяця — 15-го числа, за другу — в останній день місяця з розрахунку 16 % річних. Метод нарахування відсотків — 30/360. Відсотки зараховуються на поточний рахунок в останній день місяця.

Завершується депозит — 15 березня.

Необхідно:

- охарактеризувати первинні документи з відкриття депозитного рахунка юридичній особі;
- виконати облікові процедури за наведеними даними;
- здійснити необхідні розрахунки.

Завдання 6

Банк 01.07 залучв депозит фізичної особи в розмірі 10000 грн на 3 місяці за ставкою 17 % річних з виплатою відсотків щомісяця. Метод нарахування відсотків — 30/360. Депозит перераховується з поточного рахунка.

Згідно з угодою в разі дострокового вилучення депозиту банк сплачує депоненту знижену відсоткову ставку в розмірі 15 % річних.

Депонент 21.08 вирішив вилучити депозит достроково.

Необхідно:

- охарактеризувати документи з нарахування відсотків за депозитними операціями;
- виконати облікові процедури з наведеними операціями;
- здійснити необхідні розрахунки.

Завдання 7

В установі банку “Новий” здійснюються такі операції за ощадною книжкою клієнта:

11.09.03 відкрито вклад до запитання в сумі 300 грн;

17.10.03 від вкладника прийнято додатковий внесок у сумі 50 грн;

03.11.03 вкладнику видано 200 грн;

19.11.03 вкладник зробив додатковий внесок у сумі 400 грн;

23.12.03 вкладнику видано 200 грн;

08.02.04 вклад видано повністю і закрито ощадну книжку клієнта.

Ставка за депозитом у 2003 р. становила 7 % річних, у 2004 р. — 8 % річних.

Скласти бухгалтерські проведення: із залучення депозиту, нарахуванням відсотків, поверненням депозиту і виплати відсоткового доходу.

Література [1; 19; 20; 28; 30; 33; 37–42]

Тема 6. Облік кредитних операцій

Характеристика кредитних операцій. Позабалансові кредитні операції та порядок визначення кредиту балансовим активом.

Принципи бухгалтерського обліку кредитів. Облік номіналу кредиту. Облік нарахованих доходів. Структурна побудова Плану рахунків щодо рахунків, за якими обліковуються кредитні операції банку. Облік гарантій за кредитами. Облік операцій зворотного РЕПО. Принципи обліку субординованих кредитів. Облік кредитів з пільговою процентною ставкою.

Облік операцій за овердрафтом, факторингових операцій.

Особливості обліку операцій кредитування в разі консорціумної гарантії та документарного акредитиву. Облік операцій застави.

Облік сумнівних кредитів і резервів під кредитні ризики.

Питання для самостійного опрацювання

1. Облік проблемних кредитів.
2. Облік операцій з формування і використання резерву на покриття можливих втрат за кредитами.

3. Порядок списання безнадійних кредитів.
4. Облік операцій застави.

Теми рефератів

1. Характеристика та класифікація кредитів банку.
2. Облік проблемних кредитів.
3. Формування і використання резерву на покриття можливих витрат за кредитами. Порядок обліку.
4. Облік операцій із надання та погашення кредиту.
5. Облік доходів банку за кредитними операціями.

Практичні завдання для самостійної роботи

Завдання 1

Банк 20.05.200_р. одержав на експертизу вексель номінальною вартістю 1000 грн, виданий 01.05.200_р. з оплатою за пред'явленням. Останній термін пред'явлення векселя для платежу 01.08.200_р. За векселем передбачено сплату 15 % річних. Накопичені відсотки клієнту сплачено до дати врахування. Угоду про врахування векселя укладено 01.06.200_р. з обумовленим дисконтом 5 %.

Відобразити в обліку виникнення зобов'язання з кредитування, урахування векселя та амортизацію дисконту, нарахування і сплату відсотків за векселем, пред'явлення векселя до платежу, одержання оплати за векселем і відсотків.

Завдання 2

За угодою факторингу, укладеною з СП "Равіолі Лтд" 20.07.200_р. (поточний рахунок № 2600к4012050), 01.08.200_р. банк сплатив заборгованість 9000 грн за пред'явленими розрахунково-платіжними документами його постачальнику, що обслуговується в цьому банку.

У кінці місяця нараховані відсотки за факторинговою угодою в розмірі 22 % річних (номінальної суми).

Як прострочену 01.09.200_р. списано заборгованість клієнта за факторингом, що своєчасно непогашена клієнтом.

На рахунок СП "Равіолі Лтд" 10.09.200_р. від партнера з іншого банку надійшло 9180 грн і клієнт погасив заборгованість перед банком.

Визначити суму нарахованих відсотків за факторинговою операцією. Скласти бухгалтерські проведення за наведеними операціями.

Завдання 3

Банк надав АТ “Кармен” короткостроковий кредит (поточний рахунок № 2600к4062001) на таких умовах:

- дата видачі кредиту – 01.03.200_р.;
- дата погашення кредиту – 31.05.200_р.;
- сума кредиту – 3000 грн;
- ставка – 19 % річних;
- нарахування відсотків здійснюється щомісяця;
- метод нарахування – факт/360;
- відсотки сплачуються першого числа кожного місяця.

Виданий кредит був прострочений, відсотки не сплачені, заява на пролонгування кредиту від клієнта не надходила; сумнівна заборгованість за кредитом була списана за рахунок відповідно створеного резерву.

Визначити відсотки, що сплачуються щомісяця за кредит. Відобразити всі зазначені операції бухгалтерськими проведеннями на балансових і позабалансових рахунках.

Завдання 4

Кредитним відділом укладено договір короткострокового кредитування з МП “Світанок” на придбання товарів на суму 7000 грн строком на 2 місяці з 01.07 до 01.09 поточного року під 20 % річних з погашенням відсотків в останній день кожного місяця. Кількість днів визначається методом факт/ факт.

З позикового рахунка сплачено:

02.07 – 2000 грн;

24.07 – 4000 грн.

Залишок на поточному рахунку МП “Світанок” 31.07 становив 150 грн; 31.08 – 2000 грн; 01.09 – 10000 грн.

Договір застави від 01.07 поточного року.

Предмет застави – обладнання вартістю 12000 грн – передано на зберігання банку.

Охарактеризувати первинні документи з оформлення і видачі короткострокового кредиту; скласти кореспонденцію рахунків; розрахувати відсотки за користування кредитом.

Завдання 5

Між АКБ “Новий” і АТ “Нововид” 20.11 поточного року укладено кредитний договір № 17. Умови договору:

- сума кредиту — 60000 грн строком на 2 місяці з 21.11 до 21.01 поточного року з оплатою 22 % річних;
- строк сплати і нарахування відсотків — 30 число кожного місяця;
- метод нарахування відсотків — факт /факт;
- об'єкт кредитування — товарно-матеріальні цінності;
- видача кредиту шляхом зарахування на поточний рахунок позичальника для сплати розрахункових документів згідно з контрактом № 12 від 01.10 поточного року;
- забезпечення — договір застави № 4 від 20.11 поточного року, оціночна вартість застави — 70000 грн, предмет застави передано для зберігання банку-кредитору;
- за прострочені відсотки сплачується пеня в розмірі подвійної облікової ставки НБУ;
- за прострочену основну заборгованість стягуються підвищені відсотки — 30 % річних.

Залишки на поточному рахунку позичальника:

30.11 — 0 грн;

30.12 — 2000 грн;

21.01 — 45000 грн.

Операції за позиковим рахунком позичальника:

29.11 — платіжне доручення № 137 АТ “Нива”, поточний рахунок якого обслуговується в АППБ “Аваль” — 29000 грн;

17.01 — платіжне доручення № 154 АТ “Марс”, поточний рахунок якого обслуговується в “Правекс-банку” — 31000 грн.

Остаточне погашення кредиту та відсотків — 28.01 за рахунок коштів, одержаних від реалізації застави.

Скласти кореспонденцію рахунків і здійснити необхідні розрахунки.

Завдання 6

АКБ “Новий” 01.04 поточного року уклав договір про довгострокове кредитування з Білоконом О. П. Обсяг позики — 8000 грн. Строк кредиту — 2 роки з 01.04.02 до 01.04.04. Погашення позики здійснюється з 01.04.04 щомісяця рівними частинами протягом 8 місяців. Об'єкт кредитування — будівельні роботи з новобудови. Кредит видається готівкою. Сплата відсотків — 23 % річних в останній день місяця. Кількість днів визначається методом факт/факт. Забезпечення — будинок вартістю 15000 грн.

Кредит був пролонгований на рік з підвищеною ставкою 36 % річних.

Необхідно:

- охарактеризувати первинні документи з оформлення, видачі та погашення довгострокового кредиту, наданого фізичній особі за рахунок ресурсів комерційного банку;
- скласти операційний щоденник;
- здійснити необхідні розрахунки.

Завдання 7

Згідно з договором про факторингове обслуговування № 43 від 30.07 поточного року на суму 10000 грн між банком “Новий” і ТОВ “Магніт” 07.10 надано банку рахунок-фактуру № 37 на суму 2000 грн. За договором банк сплачує ТОВ “Магніт” 80 % вартості рахунків.

Відсотки за кредит – 21 % річних, комісійна винагорода – 7 % суми рахунка-фактури. Нарахування і сплата щомісяця 30-го числа. Метод нарахування відсотків – факт/ факт.

Покупець 30.10 перерахував 2000 грн.

Комісійні та відсотки клієнт сплатив своєчасно.

Необхідно:

- охарактеризувати первинні документи з оформлення факторингових операцій;
- виконати облікові процедури з наведених операцій;
- здійснити необхідні розрахунки.

Завдання 8

Банк 10.04.200_р. задовольнив прохання фірми “Атон” щодо акцепту виписаного ним векселя на суму 80000 грн. За це банк отримав комісійну винагороду – 2 % суми векселя. Строк погашення векселя – 60 днів. У визначений термін вексель не був сплачений фірмою через відсутність коштів. Фірма “Атон” погасила заборгованість банку 15.07.200_р.

Скласти бухгалтерські проведення.

Завдання 9

14.04.200_р. до АКБ “Веселка” звернувся АКБ “Меркурій” з проханням надати міжбанківський кредит у сумі 3000000 грн строком на 15 днів. Одночасно АКБ “Меркурій” надав для аналізу фінансового стану свій баланс на 01.04.200_р.

АКБ “Веселка” проаналізував баланс АКБ “Меркурій” і визнав, що банк платоспроможний.

АКБ “Веселка” 16.04.200_р. надав міжбанківський кредит у сумі 3000000 грн під 14 % річних, одночасно нарахувавши доходи за кредит.

АКБ “Меркурій” 27.04.200_р. звернувся з проханням пролонгувати кредит строком на 10 днів. АКБ “Веселка” задовольнив прохання АКБ “Меркурій”, пролонгувавши кредит строком на 10 днів під 18 % річних.

АКБ “Меркурій” 30.04.200_р. сплатив нараховані доходи за кредит.

АКБ “Меркурій” 09.05.200_р. не повернув міжбанківський кредит, але нараховані доходи сплатив своєчасно.

АКБ “Веселка” 10.05.200_р. переніс пролонговану заборгованість за кредит, наданий АКБ “Меркурій”, на рахунок простроченої заборгованості.

АКБ “Меркурій” 15.05.200_р. повернув міжбанківський кредит, одночасно сплативши нараховані доходи.

Необхідно:

- скласти бухгалтерські проведення;
- визначити документи первинного обліку;
- скласти аналітичний рахунок для рахунка 1528.

Література [1; 5; 28; 30; 34; 37–42]

Тема 7. Облік операцій із цінними паперами та довгострокових вкладень банку

Поняття операцій із цінними паперами. Види цінних паперів. Облік державних цінних паперів. Організація обліку та аудиту операцій, пов’язаних з випуском і погашенням боргових зобов’язань комерційних банків.

Облік вкладень банків у цінні папери. Облік вкладень банку в акції та інші цінні папери з нефіксованим прибутком з метою їх подальшого продажу. Довгострокові вкладення банку в акції та інші цінні папери з нефіксованим прибутком, а також вкладення в асоційовані та дочірні компанії. Вкладення банку в боргові цінні папери з метою продажу. Вкладення банку в боргові цінні папери до погашення. Облік операцій з торгівлі цінними паперами. Нарахування доходів (витрат) за операціями з цінними паперами.

Облік пасивних операцій банку з цінними паперами за власними борговими зобов'язаннями. Облік операцій з цінними паперами за дорученням клієнтів. Особливості формування резервів за операціями банків із цінними паперами.

Питання для самостійного опрацювання

1. Облік операцій із цінними паперами за дорученням клієнтів.
2. Облік пасивних операцій банку з цінними паперами за власними борговими зобов'язаннями.
3. Зниження корисності цінних паперів і формування резервів.

Теми рефератів

1. Сутність і характеристика операцій банку з цінними паперами.
2. Сутність, класифікація, характеристика портфеля цінних паперів, особливості обліку.
3. Облік боргових цінних паперів власного боргу.
4. Облік операцій із цінними паперами за дорученням клієнтів.

Практичні завдання для самостійної роботи

Завдання 1

Банк 01.05 поточного року емітував 250 ощадних сертифікатів номінальною вартістю 300 грн зі ставкою 11 % річних. Усі сертифікати на дату емісії продані за номіналом. Відсотки нараховуються щомісяця і виплачуються в останній день кварталу. Метод нарахування — 30/360. Строк погашення ощадних сертифікатів — 01.10 поточного року.

Необхідно:

- охарактеризувати первинні документи з оформлення наведених операцій;
- розрахувати відсотки;
- скласти операційний щоденник.

Завдання 2

Банком виконано такі операції в поточному році:

04.02 придбано 400 акцій компанії за 4000 грн;

15.02 поточна ринкова вартість знизилася до 9,5 грн за акцію;

28.02 поточна ринкова вартість підвищилася до 11 грн за акцію;

02.03 відбувся продаж акцій за ціною 12 грн за одну акцію.

Необхідно:

- охарактеризувати первинні документи щодо придбання банками акцій компаній;
- відобразити наведені операції в операційному щоденнику;
- виконати необхідні розрахунки.

Завдання 3

Банком здійснено такі операції:

01.12.03 придбано 1000 акцій компанії за 15000 грн з урахуванням витрат на придбання;

21.12.03 поточна ринкова вартість підвищилась до 16 грн за акцію;

10.01.04 оголошено дивіденди за 2003 р. у розмірі 0,15 грн на одну акцію;

30.01.04 отримано дивіденди;

07.02.04 продано 300 акцій за 17 грн за акцію;

28.02.04 поточна ринкова вартість становила 13 грн за акцію;

01.03.04 відбувся продаж акцій за ціною 12 грн за акцію.

Необхідно:

- виконати облікові процедури;
- здійснити необхідні розрахунки.

Завдання 4

Банком 01.08 поточного року придбано облігації компанії “Зима” на продаж кількістю 20 загальним номіналом 20000 грн, строком погашення через 12 місяців під 13 % річних. Сплата відсотків – у момент погашення боргових зобов’язань. Метод нарахування – 30/360; 01.11 продано облігації з урахуванням нарахованих відсотків за ціною 18000 грн.

Необхідно:

- скласти бухгалтерські проведення за наведеними операціями;
- виконати необхідні розрахунки.

Завдання 5

Банк 01.07 поточного року придбав 9 %-ві облігації загальним номіналом 10000 грн строком на 5 років за номінальною вартістю. Облігації були випущені 01.07 і мають бути погашені 01.07.200_ р. Кількість днів визначається методом факт/факт. Відсотки виплачуються 30.06 щорічно.

Необхідно:

- охарактеризувати первинні документи щодо придбання банками облігацій;
- розрахувати відсотки;
- скласти операційний щоденник.

Завдання 6

Банк 01.06 поточного року придбав інвестиційні облігації на суму 10000 грн за ставкою 15 % річних з оплатою відсотків кожного року 31 березня та 30 вересня. Кількість днів визначається методом факт/факт. При придбанні сплачено накопичені відсотки за період з 1 квітня до 31 травня.

Здійснити бухгалтерські проведення до 30.09 включно.

Завдання 7

За даними операціями виконайте необхідні записи на рахунках бухгалтерського обліку. Визначте суму доходу, яку отримає банк в результаті проведених операцій з акціями ВАТ “Укрмаш”.

Вихідні дані:

03.11.03 банк придбав 5000 акцій ВАТ “Укрмаш” за 60000 грн;

31 грудня поточна ринкова вартість акцій становила 13 грн за акцію;

18.01.04 ВАТ “Укрмаш” оголосив дивіденди за 2003 р. із розрахунку 0,25 грн за акцію;

20.02.04 на кореспондентський рахунок банку зараховано суму дивідендів;

01.03.04 банк продав 1250 акцій за ціною 14 грн за акцію;

27.02.04 поточна ринкова вартість акцій знизилась до 11 грн за акцію;

16.05.04 банк реалізував решту акцій за ціною 10 грн за акцію.

Література [1; 10; 25; 30; 37–42]

Тема 8. Облік лізингових операцій

Економічний зміст лізингової операції. Лізинг фінансовий і операційний. Урахування основних засобів, переданих (отриманих) у фінансовий лізинг за меншою з двох вартостей: теперішньою або ринковою.

Відображення в обліку операцій, здійснених лізингодавцем і лізингодержувачем у разі фінансового лізингу. Облік нарахування доходів лізингодавцем і витрат лізингодержувачем.

Методика розрахунку лізингових платежів (на початку або наприкінці періоду) та відображення їх складових у системі фінансового обліку.

Облік операцій з оперативного лізингу на балансі лізингодавця та лізингодержувача.

Особливості обліку витрат за капітальним і поточним ремонтами основних засобів, отриманих у фінансовий та оперативний лізинг.

Питання для самостійного опрацювання

1. Облік операцій з оперативного лізингу.
2. Особливості обліку витрат за капітальним і поточним ремонтами основних засобів, отриманих у фінансовий та оперативний лізинг.
3. Продаж необоротного активу з укладенням угоди про його одержання продавцем у лізинг (оренду).

Теми рефератів

1. Економічний зміст лізингових операцій банку.
2. Облік операцій з фінансового лізингу.
3. Облік операцій з оперативного лізингу.
4. Методика розрахунку лізингових платежів (на початку або наприкінці періоду) і відображення їх складових у системі фінансового обліку.
5. Облік доходів і витрат за лізинговими операціями.
6. Особливості обліку ремонту основних засобів, одержаних на умовах лізингу.

Практичні завдання для самостійної роботи

Завдання 1

Банк передає у фінансовий лізинг комп'ютер на таких умовах:

- балансова вартість комп'ютера — 3000 грн;
- вартість лізингу — 3200 грн;
- строк лізингу — 4 роки;
- ставка — 8 %;
- ціна придбання після завершення строку лізингу — 0 грн.

Теперішня вартість майбутніх лізингових платежів на одну гривню $K = 3/312$.

Платежі сплачуються наприкінці періоду. Строк корисного використання комп'ютера лізингоодержувачем — 6 років.

Необхідно:

- визначити суми щорічних платежів, нарахованих відсотків і скласти таблицю платежів за 4 роки;
- розрахувати суму амортизації, різницю між вартістю комп'ютера і лізингу, які необхідно щорічно відносити на доходи лізингодавця, і скласти відповідну таблицю;
- відобразити бухгалтерськими проведеннями операції лізингу, що будуть відображені за перший місяць у лізингодавця.

Завдання 2

Банк А уклав угоду з фінансового лізингу. За цією угодою придбано автомобіль ринковою вартістю 40000 грн.

Строк лізингу — 5 років.

Ставка, що прирощується — 12 % річних, сплачується в кінці кожного періоду платежу.

Лізингоодержувач — банк Б. Угодою з фінансового лізингу передбачено придбання автомобіля після завершення строку лізингу. Визначений строк корисного використання лізингоодержувачем автомобіля — 8 років.

Необхідно:

- розрахувати теперішню вартість майбутніх лізингових платежів на одну гривню;
- розрахувати суму кожного лізингового платежу, яку повинен сплачувати лізингоодержувач у кінці кожного періоду;
- розрахувати загальну суму витрат (із процентами) лізингоодержувачем;
- розрахувати проценти, що будуть сплачені лізингодавцю;
- скласти таблицю сплати лізингових платежів протягом першого року використання автомобіля.

Література [1; 30; 32; 37–42]

Тема 9. Облік операцій в іноземній валюті

Порядок відкриття, ведення та закриття поточних валютних рахунків. Облік і аудит торгових операцій в іноземній валюті. Облік

міжнародних розрахунків. Облік операцій, пов'язаних з відкритою валютною позицією. Облік операцій з іншими платіжними засобами в іноземній валюті. Облік неторгових операцій в іноземній валюті. Переоцінка залишків іноземної валюти.

Організація та порядок обліку валютно-обмінних операцій. Облік кредитних операцій в іноземній валюті. Контроль роботи пунктів обміну валюти. Облік конверсійних операцій комерційного банку. Облік переоцінювання залишків валютних коштів і курсових різниць.

Питання для самостійного опрацювання

1. Порядок відкриття, ведення та закриття поточних валютних рахунків.
2. Операції з іменними та дорожніми чеками в іноземній валюті, емітованими нерезидентами.
3. Поняття та види валютної позиції банку. Характеристика рахунків, призначених для обліку валютної позиції.
4. Облік переоцінювання залишків валютних коштів і курсових різниць.

Теми рефератів

1. Сутність і класифікація валютних операцій банку.
2. Поняття валютної позиції, особливості обліку.
3. Облік валютно-обмінних операцій банку.
4. Облік неторговельних валютних операцій банку.
5. Формування результату банку від здійснення валютних операцій та його облік.

Практичні завдання для самостійної роботи

Завдання 1

АКБ “Новий” 01.03.06 надав ТОВ “Венеція” кредит у сумі 10000 USD за рахунок коштів ЄБРР на організацію виробництва теслярських виробів і придбання обладнання. Комісія за укладення кредитного договору становила 1 % суми кредиту й утримана при видачі кредиту. Річна ставка за кредит — 16 %, кредит надано терміном на два роки. Відсотки підлягають сплаті щоквартально. Сума номіналу кредиту за умовами договору підлягає поверненню після завершення терміну 02.03.08.

Офіційний курс НБУ на 01.03.06 за 1 USD становив 5,05 грн, 31.12.06 за 1 USD – 5,05 грн.

Відобразити записи у фінансовому обліку з 01.03.06 по 31.12.06:

- на дату видачі кредиту;
- нарахування відсотків;
- сплати відсотків;
- переоцінювання валютних рахунків на 31.12.06.

Завдання 2

Банк 10.02.200_ р. за дорученням ТОВ “Фортуна” купив 100000 USD за комерційним курсом 1 USD – 5,04 грн у клієнта – ВАТ “Гарант”. Офіційний курс НБУ: 1 долар США – 5,05 грн.

ТОВ “Фортуна” сплачує банку комісію в розмірі 0,15 % суми операції.

Скласти бухгалтерські проведення за господарською операцією.

Завдання 3

Протягом серпня банком здійснено такі операції з дорожніми чеками:

- а) сплачено дорожні чеки фізичним особам – пред’явникам:
 - у національній валюті – 200000 грн;
 - у доларах США – 9000 дол.;
- б) інкасовано дорожні чеки емітенту в сумі 12000 дол.;
- в) сплачено емітентом дорожні чеки – 12000 дол.

Відобразити наведені операції в бухгалтерських проведеннях за умови, що комісія, сплачена пред’явником дорожніх чеків, становить 2 % номіналу, курс долара до гривні – 1:5,05 протягом місяця.

Завдання 4

Працівнику банку видано аванс на відрядження в сумі 3000 дол. Після повернення з відрядження працівник відвітував до бухгалтерії на повну суму авансу. Курс долара до гривні – 1:5,05.

Скласти операційний щоденник.

Завдання 5

Громадянином Іваненко А. С. 01.05.06 на депозитний рахунок банку внесено 1000 євро на строк 3 місяці на умовах виплати відсотків кожного 1-го числа місяця в розмірі 12 % річних. Після завершення

строку депозиту клієнт закрити вкладений рахунок. Курс гривні до євро — 1:6,33. Метод нарахування відсотків — факт/факт.

Відобразити наведену ситуацію в бухгалтерських проведеннях.

Література [1; 15; 17; 29–31; 37–42]

Тема 10. Облік основних засобів і нематеріальних активів

Економічна характеристика основних засобів банку. Їх класифікація за функціональним призначенням (операційні та неопераційні). Структура витрат, що формують первісну вартість основних засобів.

Завдання обліку основних засобів. Характеристика рахунків з обліку операцій за основними засобами та нематеріальними активами. Облік основних засобів аналітичний і синтетичний.

Облік капітальних вкладень за незавершеним будівництвом, а також за невведеними в експлуатацію операційними та неопераційними основними засобами. Облік операцій з оприбуткування, реалізації, ліквідації та безоплатного передання основних засобів. Відображення в обліку позитивних і негативних результатів від продажу основних засобів.

Порядок та облік нарахування амортизації основних засобів. Залишкова та ліквідаційна вартості основних засобів. Інвентаризація основних засобів і відображення в обліку її результатів. Облік операцій застави. Відображення в обліку результатів переоцінки основних засобів.

Сутність, класифікація нематеріальних активів, особливості обліку.

Облік товарно-матеріальних цінностей банку.

Питання для самостійного опрацювання

1. Облік витрат, пов'язаних із поліпшенням основних засобів і вдосконаленням нематеріальних активів, а також підтриманням об'єктів необоротних активів у робочому стані.
2. Порядок переоцінки необоротних активів, відображення в обліку результатів переоцінювання.
3. Порядок проведення інвентаризації основних засобів і нематеріальних активів. Відображення результатів та інвентаризації в обліку.
4. Облік гудвілу.
5. Класифікація та облік запасів товарно-матеріальних цінностей.

Теми рефератів

1. Сутність і класифікація необоротних матеріальних активів банку.
2. Облік руху основних засобів і нематеріальних активів.
3. Облік витрат, пов'язаних з утриманням необоротних матеріальних активів.
4. Поняття гудвілу, особливості обліку.
5. Класифікація та особливості обліку господарських матеріалів банку.

Практичні завдання для самостійної роботи

Завдання 1

Вихідні дані:

01.12.04 здійснено попередню оплату постачальнику (не клієнту КБ) за основні засоби (комп'ютери) на суму 30000 грн;

05.12.04 отримано комп'ютери комерційним банком “Фінанси та кредит”;

Враховано витрати на монтаж основних засобів (нараховано заробітну плату працівникам КБ) 1000 грн;

02.01.04 комп'ютери введено в експлуатацію і зараховано до складу основних засобів;

03.01.05 придбано програмне забезпечення для ЕОМ комерційним банком “Фінанси та кредит” на суму 1500 грн;

04.01.05 введено в експлуатацію програмне забезпечення.

Обчислити суму витрат, понесених комерційним банком “Фінанси та кредит” у результаті виконання зазначених операцій.

Завдання 2

Банком придбано для операційної роботи ПЕОМ.

За рахунком-фактурою:

- відпускна ціна ПЕОМ — 500 грн, у тому числі ПДВ;
- витрати на доставку — 40 грн, у тому числі ПДВ.

Перераховано постачальнику за рахунком-фактурою 10.10.

15.10 отримано основні засоби та налагоджено ПЕОМ.

16.10 нараховано заробітну плату спеціалісту банку за налагодження 140 грн, проведено відрядження на соціальні заходи згідно із законодавством.

20.10 ПЕОМ введено в експлуатацію.

Ліквідаційна вартість комп'ютерної техніки визначена в сумі 200 грн.

Термін корисного використання ПЕОМ — 5 років.

Необхідно:

- скласти журнал реєстрації господарських операцій;
- виконати необхідні розрахунки;
- нарахувати амортизацію, враховуючи, що комерційний банк використовує прямолінійний метод.

Завдання 3

Банк реалізує будівлю за ціною 200000 грн.

Первісна вартість будівлі — 220000 грн, сума зносу — 60000 грн.

Будівля використовується в операційній діяльності банку.

Необхідно:

- розрахувати балансову вартість будівлі;
- скласти бухгалтерські проведення;
- скласти первинні документи за операціями;
- відобразити операції в документах аналітичного обліку;
- як відображається в обліку різниця між виручкою від реалізації основних засобів та їх балансовою вартістю?

Завдання 4

У банку 3 грудня поточного року здійснено інвентаризацію основних засобів, нематеріальних активів і предметів дрібного інвентаря. Інвентаризаційна комісія після звірення даних бухгалтерського обліку з фактичною наявністю основних засобів, нематеріальних активів і предметів дрібного інвентаря:

- визнала непридатним для використання стілець вартістю 10 грн, складено акт № 18 на його списання;
- встановила недостачу малоцінних, швидкозношуваних предметів вартістю 26 грн, недостачу відшкодовано матеріально відповідальними особами.

Необхідно:

- скласти бухгалтерські проведення;
- скласти первинні документи за операціями;
- як відображаються в обліку результати інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів і предметів дрібного інвентаря?

Завдання 5

Банк поліпшує (добудовує) господарським способом будівлю, яку використовує. Витрати на це становлять:

- вартість будівельних матеріалів — 350000 грн;
- нарахування заробітної плати робітникам — 100000 грн;
- нарахування платежів у Фонди соціального страхування — 50000 грн.

Відобразити в обліку операції з поліпшення будівлі.

Завдання 6

Банк придбав господарські матеріали в запас. Відпускна ціна господарських матеріалів — 200 грн, за доставку сплачено 20 грн.

Необхідно:

- скласти бухгалтерські проведення за операціями;
- скласти аналітичні рахунки за рахунками 3400, 3510;
- які витрати враховуються у вартості придбаних господарських матеріалів у запас?

Завдання 7

Працівникові банку Петренку М. В. 11 січня поточного року вида-но аванс на господарські витрати в розмірі 100 грн. За рахунок авансу придбано 20 кг паперу (2 грн за 1 кг), 50 шт. ручок (60 коп. за ручку), 1 кг фарби (8 грн за 1 кг). Невикористаний залишок авансу поверну-то до каси.

Необхідно:

- скласти бухгалтерські проведення;
- скласти первинні документи за операціями;
- відобразити операції з документами аналітичного обліку;
- як відображаються в обліку витрати на придбання госпо-дарських матеріалів?

Завдання 8

У банку протягом звітного періоду здійснено такі операції:

- перераховано кошти АТ “Імпульс” для придбання банківсь-кого обладнання (АТ “Імпульс” обслуговується банком) — 100000 грн;
- оприбутковано банківське обладнання — 100000 грн;
- перераховано кошти за реєстрацію товарного знаку (в інший банк) — 5000 грн;

- отримано товарний знак за 5000 грн;
- взято на облік документи щодо товарного знаку за 1 грн;
- перераховано МП “Дельта” на капітальний ремонт банківської будівлі (МП “Дельта” – клієнт банку) – 25000 грн;
- виконано роботи з капітального ремонту на суму 25000 грн;
- нараховано амортизацію основних засобів на суму 20000 грн;
- списано з балансу зношені основні засоби; балансова вартість – 25000 грн, знос – 24000 грн;
- списано з балансу нематеріальні активи; балансова вартість – 10000 грн, знос – 10000 грн;
- реалізовано основні засоби за готівку – 5000 грн; балансова вартість – 4500 грн, знос – 4500 грн;
- передано безплатно основні засоби іншій організації; балансова вартість – 1000 грн, знос – 800 грн.

Необхідно:

- скласти бухгалтерські проведення за операціями;
- визначити документи первинного бухгалтерського обліку;
- скласти документи за операціями 3, 4, 10.

Література [1; 30; 32; 35; 37–42]

Тестові завдання

1. Якщо підприємство має поточні рахунки в національній та іноземній валюті, то рахунки:

- а) обов’язково повинні бути в одній установі банку;
- б) можуть бути в різних банках;
- в) не можуть існувати одночасно.

2. Поточними торговельними операціями в іноземній валюті вважаються:

- а) перерахування коштів в іноземній валюті за навчання;
- б) здійснення обмінних операцій з іноземною валютою;
- в) виплата готівкової іноземної валюти за чеками фізичним особам – нерезидентам;
- г) оплата послуг з використанням пластикових карток.

3. За угодою на розрахунково-касове обслуговування контроль за станом рахунків здійснюють:

- а) тільки установи уповноважених банків;
- б) тільки клієнти (платники та одержувачі коштів);
- в) клієнти та установи банків.

4. Акредитив, при якому для здійснення платежів завчасно бронюються кошти платника в певній сумі на окремому рахунку в банку-емітенті, є таким:

- а) відкличним;
- б) покритим;
- в) безвідкличним;
- г) непокритим.

5. Гроші від клієнтів приймаються за такими документами:

- а) грошовими чеками;
- б) повідомленнями;
- в) видатковими касовими документами;
- г) книгою обліку прийнятих і виданих грошей.

6. Надлишки готівки, виявлені при перерахуванні інкасованого виторгу, відображуються в обліку так:

- а) Дт 1001 Кт 1005;
- б) Дт 1005 Кт 2600;
- в) Дт 1001 Кт 2909; Дт 2909 Кт 2600;
- г) Дт 2809 Кт 1005; Дт 2600 Кт 2809.

7. Сплата комісії за розрахунково-касове обслуговування клієнтів банку обліковується так:

- а) Дт 2600 Кт 3570;
- б) Дт 2600 Кт 6100;
- в) Дт 2078 Кт 6110;
- г) Дт 1001 Кт 3670.

8. Перерахування нарахованих відсотків за користування банком вільними коштами поточного рахунка клієнта обліковується так:

- а) Дт 2600 Кт 2608;
- б) Дт 2608 Кт 2600;
- в) Дт 7021 Кт 2618;
- г) Дт 7041 Кт 2608.

9. Платіжна вимога-доручення приймається банком платника від платника протягом такої кількості календарних днів від дати оформлення її одержувачем:

- а) 20;
- б) 25;
- в) 30;
- г) 35.

10. Оплата клієнтом комісійних за бланк чекової книжки відображається в обліку так:

- а) Дт 2600 Кт 6110 або 6119;
- б) Дт 2602 Кт 1200;
- в) Дт 2600 Кт 6100;
- г) Дт 9910 Кт 9821.

11. Платіжне доручення не приймається банком платника до виконання, якщо визначена у платіжному дорученні дата валютування пізніше:

- а) 10 календарних днів після складання документа;
- б) 7 календарних днів після складання документа;
- в) 5 календарних днів після складання документа;
- г) 3 календарних днів після складання документа.

12. Датою початку операцій за видатками за поточним рахунком суб'єкта господарювання в установі банку вважається така:

- а) дата реєстрації отриманого банком повідомлення про відкриття рахунка з відміткою про взяття рахунка на облік податковими органами;
- б) дата укладення угоди про розрахунково-касове обслуговування;
- в) дата надання банку заяви про відкриття рахунка.

13. Внесення готівки на поточний рахунок фізичної особи обліковується так:

- а) Дт 1001 Кт 2600;
- б) Дт 2620 Кт 1001;
- в) Дт 1001 Кт 2620;
- г) Дт 1001 Кт 2630.

14. Списання коштів з поточного рахунка суб'єкта господарювання (покупця товарів) для зарахування їх продавцеві, якщо вони обидва обслуговуються в одній банківській установі, відображається таким бухгалтерським проведенням:

- а) Дт 2600 Кт 2600;
- б) Дт 2620 Кт 2630;
- в) Дт 2600 Кт 1200;
- г) Дт 1200 Кт 2600.

15. Термін дії чекової книжки такий:

- а) один місяць;
- б) 3 місяці;

- в) 6 місяців;
- г) один рік.

16. Операція з депонування суми акредитиву у банку-емітенті відображається таким бухгалтерським проведенням:

- а) Дт 2600 Кт 1001;
- б) Дт 2600 Кт 2602;
- в) Дт 2620 Кт 2602;
- г) Дт 2602 Кт 1001.

17. Заяву на акредитив у банку-емітенті оприбутковано так:

- а) Дт 9802 Кт 9910;
- б) Дт 9122 Кт 9900;
- в) Дт 9910 Кт 9802;
- г) Дт 1200 Кт 2600.

18. Оприбутковано інкасовану готівку і зараховано на поточний рахунок клієнта:

- а) Дт 1001 Кт 2600;
- б) Дт 2600 Кт 1001;
- в) Дт 1005 Кт 2600;
- г) Дт 1001 Кт 1005.

19. Оплачено вартість чекової книжки:

- а) Дт 9910 Кт 9821;
- б) Дт 2600 Кт 6110;
- в) Дт 9821 Кт 9910;
- г) Дт 6110 Кт 2600.

20. Видано готівку з поточного рахунка суб'єкта господарювання для виплати заробітної плати:

- а) Дт 2600 Кт 1001;
- б) Дт 2602 Кт 1001;
- в) Дт 3652 Кт 1001;
- г) Дт 2620 Кт 1001.

21. Якщо підприємство має поточні рахунки в національній та іноземній валюті, то рахунки:

- а) обов'язково повинні бути в одній установі банку;
- б) можуть бути в різних банках;
- в) не можуть існувати одночасно.

22. Поточними торговельними операціями в іновалюті вважаються:

- а) перерахування коштів в іноземній валюті за навчання;
- б) здійснення обмінних операцій з іноземною валютою;
- в) виплата готівкової іноземної валюти за чеками фізичним особам-нерезидентам;
- г) оплата послуг з використанням пластикових карток.

23. За угодою на розрахунково-касове обслуговування контроль за станом рахунків здійснюють:

- а) тільки установи уповноважених банків;
- б) тільки клієнти (платники та одержувачі коштів);
- в) клієнти та установи банків.

24. Акредитив, при якому для здійснення платежів завчасно бронюються кошти платника в певній сумі на окремому рахунку в банку-емітенті, є таким:

- а) відкличним;
- б) покритим;
- в) безвідкличним;
- г) непокритим.

25. Гроші від клієнтів приймаються за такими документами:

- а) грошовими чеками;
- б) повідомленнями;
- в) видатковими касовими документами;
- г) книгою обліку прийнятих і виданих грошей.

26. Надлишки готівки, виявлені при перерахуванні інкасовано-го виторгу, так відображуються в обліку:

- А) Дт 1001 Кт 1005;
- Б) Дт 1005 Кт 2600;
- В) Дт 1001 Кт 2909; Дт 2909 Кт 2600;
- Г) Дт 2809 Кт 1005; Дт 2600 Кт 2809.

27. Сплата комісії за розрахунково-касове обслуговування клієнтів банку обліковується так:

- а) Дт 2600 Кт 3570;
- б) Дт 2600 Кт 6100;
- в) Дт 2078 Кт 6110;
- г) Дт 1001 Кт 3670.

28. Перерахування нарахованих відсотків за користування банком вільними коштами поточного рахунка клієнта обліковується так:

- а) Дт 2600 Кт 2608;
- б) Дт 2608 Кт 2600;
- в) Дт 7021 Кт 2618;
- г) Дт 7041 Кт 2608.

29. Зареєстровано статутний капітал комерційного банку:

- а) Дт 5000 Кт 5001;
- б) Дт 3630 Кт 5000;
- в) Дт 5001 Кт 5000;
- г) Дт 1200 Кт 5001.

30. Відображення в балансі активів на дату їх придбання здійснюється за оцінкою:

- а) ринкової вартості;
- б) історичної (фактичної) собівартості;
- в) превалювання сутності над формою;
- г) обачності.

31. До елементів балансового звіту належать:

- а) активи;
- б) доходи;
- в) грошові потоки.

32. До контрарних належать такі бухгалтерські рахунки:

- а) основні засоби;
- б) несплачений статутний капітал;
- в) нараховані доходи за кредитами;
- г) борги, списані у збиток.

33. Активи в балансі розміщені за таким принципом:

- а) ступенем зменшення ліквідності;
- б) терміном розпорядження;
- в) ступенем зростання ліквідності;
- г) контрагентами.

34. Структурний елемент плану рахунків банку — це:

- а) розділ;
- б) активи;
- в) чистий прибуток.

35. Розрахунки за документами, що надійшли до банку від клієнтів і контрагентів упродовж операційного дня, здійснюються:

- а) того ж дня;
- б) наступного дня;
- в) протягом місяця.

36. Бухгалтерські рахунки для обліку цінних паперів, придбаних банком на продаж, розміщені в такому класі плану рахунків:

- а) 2;
- б) 4;
- в) 3.

37. Щомісячне нарахування банком відсоткових доходів за кредитами, виданими на поточні потреби суб'єктам господарювання, відображається таким бухгалтерським проведенням:

- а) Дт 2068 Кт 6026;
- б) Дт 2069 Кт 2068;
- в) Дт 2480 Кт 2069;
- г) Дт 9603 Кт 991.

38. Списання виданого підприємству за рішенням Правління банку кредиту, визнаного безнадійним, відображається таким бухгалтерським проведенням:

- а) Дт 677 Кт 209;
- б) Дт 240 Кт 209;
- в) Дт 502 Кт 209.

39. Банком оприбутковано заставу, яку отримано від позичальника – суб'єкта господарювання, у забезпечення наданого кредиту і це відповідає бухгалтерському проведенню:

- а) Дт 9819 Кт 9910;
- б) Дт 2063 Кт 2600;
- в) Дт 9900 Кт 9500.

40. Щомісяця банком здійснюється нарахування відсотків за залученими від фізичних осіб строковими депозитами, що відповідає такому бухгалтерському проведенню:

- а) Дт 7041 Кт 2638;
- б) Дт 2638 Кт 2630;
- в) Дт 2638 Кт 7041.

Змістовий модуль II. Облік результатів діяльності та фінансова звітність банку

Тема 11. Облік доходів і витрат банку

Структура класів 6 і 7 (“Доходи” і “Витрати”) Плану рахунків. Економічна характеристика банківських і небанківських доходів (витрат) банку.

Бухгалтерський облік процентних і комісійних доходів і витрат банку за принципами міжнародних стандартів обліку: нарахування, відповідності, обережності.

Методи визначення кількості днів для розрахунку процентних доходів (витрат). Облік операцій за рахунками “Доходи майбутніх періодів” (3600) і “Витрати майбутніх періодів” (3500).

Правила обліку доходів і витрат за методом нарахування та відображення результатів у системі фінансового обліку та у фінансовій звітності. Зміст податкового обліку. Способи ведення обліку валових доходів і витрат: позасистемно, на балансових і позабалансових рахунках.

Порядок закриття рахунків доходів (витрат) і розрахунок фінансових результатів поточного року, облік нарахування, сплати податку на прибуток і розрахунків з бюджетом за податками на додану вартість. Відображення зазначених операцій у системі фінансового та податкового обліку.

Питання для самостійного опрацювання

1. Облік доходів і витрат майбутніх періодів.
2. Порядок закриття рахунків доходів і витрат банку.
3. Способи ведення обліку валових доходів і витрат.

Теми рефератів

1. Вимоги МСБО та П(С)БО до відображення доходів і витрат у фінансовій звітності.
2. Порядок закриття рахунків доходів і витрат банку і формування фінансового результату.
3. Облік нарахування, сплати податку на прибуток.
4. Порядок формування фінансового результату діяльності банку та його розподіл.

Практичні завдання для самостійної роботи

Завдання 1

Банк у 2005 р. за бухгалтерським обліком отримав прибуток до оподаткування в сумі 500000 грн.

На початок року відстрочених податків не було, а наприкінці року тимчасові різниці становили:

- постійні, що зменшують обліковий прибуток – 100000 грн;
- постійні, що збільшують обліковий прибуток – 50000 грн;
- які підлягають вирахуванню – 10000 грн;
- які підлягають оподаткуванню – 40000 грн;

Ставка податку на прибуток – 25 %.

Необхідно:

- визначити податковий прибуток і суму витрат з податків на прибуток за 2005 р.;
- відобразити в обліку витрати з податку на прибуток.

Завдання 2

З балансу банку 20.05.200_ р. у зв'язку зі зсувом ґрунту (на підставі відповідних документів) було списано гараж:

- первісна вартість гаража – 50000 грн;
- знос – 700 грн;
- залишкова вартість – 49300 грн.

Страхова компанія 01.06.200_ р. відшкодувала збитки в розмірі 40000 грн.

Відобразити в бухгалтерському обліку непередбачені витрати банку.

Завдання 3

У банку протягом звітного періоду здійснено такі операції:

- СГД сплатив банку комісійні за консультацію – 150 грн;
- нараховані проценти на залишки поточних рахунків СНД – 2180 грн;
- сплачені орендні платежі за приміщення банку приватній фірмі – клієнту банку – 1200 грн;
- нараховані проценти за рахунками короткострокових депозитів фізичних осіб – 780 грн;
- сплачено комісійні за користування депозитним сховищем – 350 грн;

- нараховані проценти за короткостроковим кредитом СГД за внутрішніми торговельними операціями — 250 грн;
- сплачений аванс поштовому відділенню за обслуговування — 530 грн;
- нарахована та сплачена РУ НБУ комісія за розрахунково-касове обслуговування (два проведення) — 230 грн;
- нараховані та отримані проценти за короткостроковими кредитами СГД (два проведення) — 2900 грн;
- нараховані та отримані проценти за короткостроковими кредитами на поточні потреби фізичних осіб (два проведення) — 1250 грн.

Необхідно:

- скласти бухгалтерські проведення за операціями;
- скласти звіт про фінансовий результат.

Література [1; 8; 12; 27; 37–42]

Тема 12. Фінансова звітність комерційних банків

Необхідність звітності та її користувачі. Якісні характеристики звітності банків. Мета та необхідність подання звітності комерційними банками. Вимоги національних стандартів до складу та елементів фінансової звітності. Принципи підготовки фінансової звітності банків. Розкриття інформації у фінансовій звітності. Засоби забезпечення достовірності звітних даних. Підготовка облікових даних для складання фінансової звітності. Класифікація звітності банків. Фінансова та нефінансова звітність.

Основи побудови та подання звітності банків. Інформація про банк, яка має розкриватися у фінансовій звітності. Терміни подання квартальної, річної та річної консолідованої звітності банків. Необхідність публікації звітності в офіційних виданнях.

Сфера застосування консолідованої фінансової звітності. Особливості складання консолідованої фінансової звітності. Поняття консолідованої групи. Розкриття інформації про складання консолідованої фінансової звітності. Відповідальність за своєчасність подання фінансової звітності банків.

Звичайна діяльність банку та її види. Характеристика операційної, фінансової та інвестиційної діяльності банку. Надзвичайна діяльність банку.

Принципи складання і структурування балансу. Аналітичні можливості балансу. Побудова і зміст діючої форми балансу.

Визначення статей балансу, загальні принципи оцінки статей балансу. Загальна характеристика активу та пасиву балансу. Підготовка облікових даних для складання балансу.

Структура і зміст звіту про фінансові результати. Принципи визначення доходів і витрат банку. Класифікація доходів і витрат у звіті про фінансові результати. Джерела інформації для складання звіту про фінансові результати. Розрахунок прибутку чи збитків банку. Визначення фінансових результатів від звичайної діяльності. Поняття про надзвичайні доходи та витрати банку. Визначення чистого прибутку (збитків) банку.

Призначення, структура і зміст звіту про рух грошових коштів. Джерела інформації для складання звіту. Методи складання звіту про рух грошових коштів: прямий і непрямий. Порядок визначення даних про рух грошових коштів у результаті операційної діяльності при прямому і непрямому методах. Порядок визначення даних про рух грошових коштів у результаті інвестиційної діяльності. Порядок визначення грошових коштів у результаті фінансової діяльності. Розрахунок зміни розміру грошових коштів за звітний період. Узгодження показників звіту про рух грошових коштів з балансом. Розкриття інформації про рух грошових коштів у примітках до фінансової звітності.

Складові власного капіталу. Зміст статей звіту про власний капітал. Порядок складання звіту про власний капітал. Особливості формування звітних даних про зміни статутного, додаткового та резервного капіталу. Розкриття інформації про зміни у власному капіталі у примітках до фінансової звітності.

Призначення і склад приміток до фінансової звітності. Примітки про облікову політику, зміну облікової політики та облікової оцінки. Примітки про виправлення помилок, зроблених у фінансових звітах минулих років. Примітки про події після складання балансу. Примітки про операції з пов'язаними сторонами.

Питання для самостійного опрацювання

1. Примітки до фінансових звітів.
2. Виправлення помилок у фінансовій звітності.
3. Поняття та особливості складання консолідованої фінансової звітності.
4. Відповідальність за несвоєчасне подання звітності банку.

Теми рефератів

1. Мета та необхідність підготовки фінансової звітності банків.
2. Методика складання бухгалтерського балансу банку.
3. Методика складання звіту про фінансові результати.
4. Методика складання звіту про рух грошових коштів.
5. Методика складання звіту про власний капітал.
6. Поняття та особливості складання консолідованої фінансової звітності.
7. Основи побудови та подання банками податкової звітності.

Практичні завдання для самостійної роботи

Завдання 1

Скласти кореспонденцію рахунків. Скласти особові рахунки 2600 к01, 2600 к02, 2600 к03, 912 к02. Скласти оборотно-сальдовий баланс за 14.05 поточного року.

1. На початок дня залишки за аналітичними рахунками становили:
2600 к01 — 100,23 тис. грн;
2600 к02 — 354,17 тис. грн;
2600 к03 — 150,73 тис. грн;
9129 к02 — 0.

Попередня дата формування особових рахунків — 13.05 поточного року.

2. В установі АКБ “Київ” (МФО 300603) 14 травня поточного року виконано такі операції:

- видано готівкою за грошовим чеком № 511 з поточного рахунка № 2600 к01 у сумі 150 грн;
- оплачено платіжне доручення № 385 з поточного рахунка № 2600 к02 на рахунок № 2600 к03 у сумі 250 грн;
- оплачено платіжну вимогу-доручення № 317 з рахунка № 2600 к02 на рахунок № 2600 к01 у сумі 300 грн;
- оплачено платіжне доручення № 386 з рахунка № 2600 к02 на поточний рахунок № 2600 к01 у сумі 100000 грн;
- внесено готівкою за заявою на переказ готівки № 100 на поточний рахунок № 2600 к02 у сумі 300 грн;
- оплачено платіжне доручення № 387 (за рахунок короткострокових кредитів на внутрішні торговельні операції під оплату

- розрахункових документів) у сумі 1000 грн іногородньому початальнику (пор. номер рахунка — 02);
- видано готівкою за грошовим чеком № 512 з поточного рахунка № 2600 κ02 у сумі 100 грн.

Завдання 2

Скласти баланс комерційного банку:

- нематеріальні активи — 1550 тис. грн;
- знос нематеріальних активів — 50 тис. грн;
- основні засоби — 3650 тис. грн;
- знос основних засобів — 150 тис. грн;
- довгострокові вкладення в асоційовані та дочірні компанії — 200 тис. грн;
- кредити, надані клієнтам — 1100 тис. грн;
- цінні папери в портфелі на продаж — 300 тис. грн;
- цінні папери в портфелі до погашення — 900 тис. грн;
- дебіторська заборгованість підзвітних осіб — 1 тис. грн;
- цінні папери в торговому портфелі — 19 тис. грн;
- кошти на рахунках ностро — 100 тис. грн;
- депозити, розміщені в інших банках — 200 тис. грн;
- готівка в касі — 50 тис. грн;
- кошти на кореспондентському рахунку — 650 тис. грн;
- статутний капітал — 4300 тис. грн;
- резервний капітал — 970 тис. грн;
- нерозподілений прибуток — 100 тис. грн;
- кредити, надані клієнтам — 1200 тис. грн;
- кошти на вимогу — 150 тис. грн;
- депозити залучені — 1500 тис. грн;
- заборгованість перед бюджетом за податками та платежами — 300 тис. грн.

Завдання 3

Баланс банку на 30 квітня:

- основні засоби — 93000 грн;
- коррахунок в НБУ — 27000 грн;
- кредити надані — 5000 грн;
- готівка в касі — 100 грн;
- портфель цінних паперів до погашення — 14900 грн;

- статутний капітал — 117000 грн;
- нерозподілений прибуток — 9700 грн;
- кошти на вимогу — 5200 грн;
- строкові депозити клієнтів — 8100 грн.

Господарські операції за травень:

- перераховано кошти за дорученням клієнта (одержувач — клієнт іншого банку) — 1200 грн;
- отримано готівку від фізичної особи як депозитний внесок — 2500 грн;
- виплачено фізичним особам готівкою депозитних вкладів — 1500 грн;
- зараховано кошти на рахунок клієнта — юридичної особи від платника, який обслуговується установою іншого банку — 3400 грн.

На схемах рахунків записати залишки на 30 квітня поточного року за даними наведеного балансу. Відобразити у схемах рахунків операції банку. Розрахувати обороти за рахунками за травень та визначити залишки на 31 травня поточного року. Скласти баланс банку на 31 травня.

Завдання 4

Банком протягом 200_р. здійснено такі операції:

- продано акції для створення статутного капіталу:
 - а) іногороднім акціонерам — 400000 грн, кошти надійшли на коррахунки;
 - б) фізичним особам за готівку — 100000 грн;
- куплено обчислювальну техніку в іногороднього постачальника за 100000 грн, строк використання — 5 років, амортизація нараховується рівномірно;
- від іногородніх платників надійшло 170000 грн клієнтам банку;
- прийнято готівкою вклад строком на один рік на суму 5000 грн. Нараховуються 17 % річних і зараховуються на вклад у кінці терміну;
- клієнту надано короткостроковий кредит на поточну діяльність у сумі 50000 грн на сплату іногородньому постачальнику за товар. Строк кредиту — один рік. Нараховуються 20 % річних, які буде сплачено після закінченні строку;

- видано фізичній особі короткостроковий кредит на поточні потреби 7000 грн строком на рік. Нараховуються 19 % річних, які сплачуватимуться клієнтом два рази кожні 6 місяців. Кредит погашається після закінчення строку;
- сплачено клієнтами банку з поточних рахунків 200 грн комісійних за розрахунково-касове обслуговування.
- нараховано і виплачено готівкою заробітну плату працівникам банку – 18000 грн.

Необхідно:

виконати дії за циклом опрацювання інформації:

- скласти бухгалтерські проведення;
- виконати коригуючі проведення;
- скласти фінансові звіти; баланс; звіт про фінансові результати.

Вхідний баланс банку:

- банкноти та монети в касі банку – 50000 грн;
- коррахунок у НБУ – 200000 грн;
- інші короткострокові кредити в поточну діяльність – 15000 грн;
- операційні основні засоби – 40000 грн;
- поточні рахунки СГД – 120000 грн;
- поточні рахунки фізичних осіб – 50000 грн;
- довгострокові депозити фізичних осіб – 40000 грн;
- зареєстрований статутний капітал банку – 130000 грн;
- несплачений зареєстрований капітал банку – 65000 грн.

Література [1; 4; 23; 30; 36–42]

Тема 13. Зміст і засади функціонування внутрішнього аудиту в банках

Принципи організації внутрішньобанківського аудиту. Етапи внутрішнього аудиту в банках. Внутрішньобанківський аудит касових операцій. Внутрішньобанківський аудит розрахункових операцій. Внутрішньобанківський аудит кредитних операцій. Внутрішньобанківський аудит валютних операцій. Аудит операцій банків із цінними паперами. Внутрішньобанківський аудит доходів, витрат і прибутку. Внутрішній аудит оподаткування банку. Внутрішній аудит власного та регулятивного капіталу банку.

Питання для самостійного опрацювання

1. Внутрішній аудит банківської діяльності.
2. Кодекс професійної етики внутрішніх аудиторів.

Теми рефератів

1. Характеристика міжнародних і національних стандартів внутрішнього аудиту банку.
2. Кодекс професійної етики внутрішніх аудиторів.
3. Внутрішній аудит казначейської діяльності банку.
4. Внутрішній аудит кредитних операцій.
5. Внутрішній аудит посередницької діяльності банку.
6. Внутрішній аудит інвестиційної діяльності банку.
7. Внутрішній аудит маркетингової діяльності банку.
8. Внутрішній аудит управління власним капіталом банком.
9. Внутрішній аудит управління прибутковістю банку.
10. Внутрішній аудит управління активами і пасивами банку.
11. Внутрішній аудит бізнес-стратегії банку.
12. Удосконалення внутрішнього аудиту в банку.
13. Зовнішній аудит річної фінансової звітності банку.
14. Сертифікація аудиторів банків.

Практичні завдання для самостійної роботи

Завдання 1

Розробити правила організації внутрішнього аудиту в комерційному банку за такою схемою:

1. Вступ.
2. Цілі та завдання служби внутрішнього аудиту.
3. Предмет і об'єкт внутрішнього аудиту.
4. Принципи роботи внутрішнього аудиту.
5. Напрями діяльності служби внутрішнього аудиту.
6. Права та обов'язки служби внутрішнього аудиту.

Завдання 2

У посадовій інструкції аудитора банку міститься таке формулювання: “Аудитор банку є спеціалістом, який проводить внутрішній аудит з питань дотримання і виконання чинного законодавства України, нормативних актів НБУ, правильності виконання операцій,

стану обліку і достовірності звітності в банку та його структурних підрозділів”.

1. Чому це визначення неповне?
2. На яких аспектах діяльності внутрішнього аудиту в ньому наголошується?
3. Які важливі аспекти діяльності внутрішнього аудитора не відображено в цьому визначенні?

Завдання 3

Капітал банку повністю належить державі. Але згідно зі статутом банк не відповідає за зобов'язаннями держави, так само і держава не відповідає за зобов'язаннями банку (за винятком особливих випадків).

У банку діє затверджене правлінням Положення про управління внутрішнього аудиту і ревізій. Банк вважає за доцільне виділити ревізійну спрямованість управління через великі обсяги документальних перевірок. Банк має близько 30 філій. Комплексні перевірки філій — найпотужніший напрям діяльності управління. Фактично управління організаційно складається з ревізійного відділу і відділу внутрішнього аудиту, а до звітів про стан внутрішнього аудиту включається діяльність обох підрозділів. Як правило, відділ внутрішнього аудиту виконує аудиторські перевірки в головному банку, а ревізійний відділ спеціалізується на комплексних ревізіях філій. Діяльність управління внутрішнього аудиту і ревізій підпорядкована голові правління. Доповіді про виконання окремих завдань і наказів заслуховуються на засіданнях правління банку.

Начальник управління обіймає цю посаду з моменту створення ревізійної служби банку. Начальник відділу внутрішнього аудиту водночас є заступником начальника управління. У відділі внутрішнього аудиту працюють три аудитори. Ревізійний відділ очолює головний ревізор. До складу відділу входять три ревізори і юрисконсульт. Відкрито посаду діловода. У філіях також існують три посади внутрішнього аудитора. Усі фахівці мають вищу спеціальну освіту. Стаж роботи в банківській системі понад 10 років мають два спеціалісти, у тому числі начальник управління — понад три роки, три спеціалісти — до трьох років, п'ять спеціалістів — менше двох років.

Як ви оцінюєте організаційну модель служби внутрішнього аудиту в банку? Прокоментуйте викладену ситуацію.

Література [1; 2; 37–42]

Тестові завдання

1. Періодичність складання проміжної фінансової звітності така:

- а) щомісяця;
- б) щоквартально;
- в) щоденно та щомісяця;

2. Склад форм проміжної звітності такий:

- а) баланс, звіт про фінансові результати, примітка “Зобов’язання, які обліковуються на позабалансових рахунках”;
- б) балансовий звіт, звіт про прибутки та збитки;
- в) баланс, звіт про фінансові результати, загальна інформація про діяльність банку.

3. Зазначити, чи підлягає обов’язковій публікації проміжна фінансова звітність у періодичних виданнях:

- а) так;
- б) ні.

4. Оприлюднення проміжної фінансової звітності здійснюється в такий період:

- а) протягом місяця після затвердження аудиторського висновку;
- б) протягом місяця, наступного за звітним кварталом.

5. Баланс на проміжну дату складається в таких грошових показниках:

- а) гривнях;
- б) копійках;
- в) тисячах гривень.

6. Інформація за статтями балансу на проміжну дату розміщується в такому порядку:

- а) зменшення ліквідності;
- б) за групами рахунків;
- в) у порядку збільшення номера балансового рахунка.

7. Інформація у проміжному звіті “Баланс” міститься на такі дати:

- а) кінець попереднього фінансового року та звітну дату поточного кварталу;
- б) звітну дату кварталу поточного та минулого років;
- в) початок фінансового року та кінець звітного.

8. Подання інформації у проміжному звіті про фінансові результати здійснюється на такі дати:

- а) початок звітного року та кінець звітного кварталу;
- б) звітну дату кварталу поточного та попереднього фінансового року;
- в) кінець звітного місяця та кінець попереднього фінансового року.

9. Дані про зміни статей після дати останньої річної звітності містяться в таких формах проміжної фінансової звітності:

- а) примітка “зобов’язання банку, які обліковуються на позабалансових рахунках”;
- б) баланс банку та звіт про фінансові результати;
- в) всі форми проміжної фінансової звітності.

10. Зазначити, чи збігається структура статей проміжного та річного звіту про фінансові результати:

- а) ні;
- б) так.

11. Розкриття інформації у примітках до фінансових звітів здійснюється на таку дату:

- а) кінець звітного кварталу;
- б) кінець звітного та попереднього року;
- в) кінець кварталу звітного та попереднього фінансового року.

12. Зазначити, чи має право банк створювати додаткові примітки до річної фінансової звітності:

- а) так, за потреби;
- б) ні.

13. Зазначити, чи є загальна інформація про діяльність банку обов’язковою складовою річної фінансової звітності:

- а) ні;
- б) так.

14. Зазначити, чи здійснюється розкриття облікової політики у фінансовій звітності банку:

- а) так, у примітці 1 до річного фінансового звіту;
- б) ні, облікова політика є методологічною базою поточного фінансового обліку у звітному році;
- в) правильної відповіді немає.

15. Проміжна фінансова звітність установам НБУ подається в такій формі:

- а) на паперових носіях та електронною поштою;
- б) електронною поштою.

16. Інформація про нараховані витрати до сплати підлягає розкриттю у примітці:

- а) до річного балансу;
- б) до річного звіту про фінансові результати.

17. Коригуючі проведення враховуються при складанні:

- а) річної звітності;
- б) річної та проміжної фінансової звітності;
- в) проміжної звітності.

18. Для комерційних банків встановлений такий термін подання річного фінансового звіту:

- а) не раніше 4 та не пізніше 19 лютого;
- б) щороку уточнюється;
- в) не пізніше 20 лютого.

19. Інвентаризація активів, зобов'язань, резервів перед складанням фінансової звітності:

- а) обов'язкова.
- б) здійснюється на розсуд банку.

20. Річний фінансовий звіт, аудиторський звіт та аудиторський висновок зберігається такий термін:

- а) протягом 10 років;
- б) постійно;
- в) протягом 25 років.

21. Річна фінансова звітність, підтверджена аудитором, публікується в такому складі:

- а) баланс, звіти про фінансові результати, власний капітал, рух грошових коштів, примітки до звітів;
- б) баланс, звіти про фінансові результати, рух грошових коштів, примітки до звітів;
- в) правильної відповіді немає.

22. Консолідована річна фінансова звітність подається материнськими банками до НБУ на таку дату:

- а) до 15 квітня року, наступного за звітним;

- б) до 1 червня року, наступного за звітним;
- в) до 15 червня року, наступного за звітним.

23. Оприлюднення консолідованої річної фінансової звітності здійснюється на таку дату:

- а) термін не обмежується;
- б) не пізніше 1 червня року, наступного за звітним.

24. Консолідація фінансової звітності здійснюється такими методами:

- а) або методом повної консолідації, або методом участі в капіталі;
- б) методами консолідації та участі в капіталі;
- в) виключно методом участі в капіталі.

25. Периметр консолідації – це:

- а) рівень контролю групи в капіталі учасника;
- б) питома вага голосів у капіталі учасника, що є у власності материнського банку, у загальній кількості голосів.

26. Щоденний баланс банку – це:

- а) форма статистичної звітності;
- б) форма проміжної фінансової звітності;
- в) форма статистичної та фінансової звітності.

27. Оборотно-сальдовий баланс банку – це:

- а) місячна форма статистичної звітності;
- б) щоденний обліковий реєстр синтетичного обліку;
- в) форма проміжної фінансової звітності.

28. В основу побудови форми оборотно-сальдового балансу покладено такий принцип бухгалтерського обліку:

- а) превалювання сутності над формою;
- б) прийнятності вхідного балансу;
- в) оборотності та дати операції.

29. Місячний звіт про залишки за депозитними зобов'язаннями за формами власності складається:

- а) у розрізі видів валют, перерахованих у валюту України;
- б) у розрізі видів валют;
- в) у гривні;
- г) правильної відповіді немає.

30. Періодичність складання звіту про формування резерву на відшкодування можливих втрат від дебіторської заборгованості така:

- а) щокварталу;
- б) щороку;
- в) щомісяця.

31. Регулюючі записи здійснюються банком:

- а) юридичною особою та філіями для складання проміжної та річної звітності;
- б) материнським при консолідації фінансової звітності.

32. Регулюючі записи відображаються:

- а) у робочих таблицях для складання консолідованих звітів материнського банку;
- б) в облікових реєстрах учасників консолідованої групи;
- в) у робочих таблицях материнського банку і облікових реєстрах учасників консолідованої групи.

33. Коригуючі проведення здійснюються банком:

- а) материнським при підготовці консолідованих збитків;
- б) учасником консолідованої групи для відображення подій, що склалися після звітності дати для складання балансу.

34. Сплатена асоційованими компаніями сума дивідендів так впливає на балансову вартість інвестиції материнського банку:

- а) зменшує балансову вартість;
- б) визначається як часткова виплата інвестицій;
- в) збільшує балансову вартість інвестицій;
- г) не впливає на балансову вартість інвестиції.

35. Якщо до складу банківського холдингу входять банки і підприємства, то консолідація звітності здійснюється:

- а) за планом рахунків підприємства;
- б) за планом рахунків комерційного банку;
- в) без урахування особливостей планів рахунків банку та підприємства.

36. Спільні завдання внутрішніх і зовнішніх аудиторів такі:

- а) тестування внутрішнього контролю;
- б) визначення керованості банку;

- в) усе зазначене правильне;
- г) правильної відповіді немає.

37. Між внутрішнім і зовнішнім аудиторами повинні бути такі відносини:

- а) постійний зв'язок і спілкування;
- б) допомога при здійсненні перевірок;
- в) вивчення матеріалів перевірок, виконаних кожним із суб'єктів аудиту;
- г) усі відповіді правильні.

38. До компетенції зовнішнього аудитора входить:

- а) доцільність використаних внутрішнім аудитором процедур;
- б) вивчення матеріалів внутрішніх перевірок;
- в) оцінка адекватності висновків, зроблених внутрішнім аудитором;
- г) правильної відповіді немає.

39. Зазначити, чи дублює роботу внутрішнього аудитора зовнішній аудитор:

- а) так;
- б) ні.

40. Стандарти внутрішнього аудиту, розроблені Міжнародним інститутом внутрішніх аудиторів, стосуються:

- а) тільки комерційних банків;
- б) тільки кредитних банків;
- в) усіх суб'єктів підприємницької діяльності;
- г) усіх фінансово-кредитних інститутів.

41. При оцінюванні процесу управління активно-пасивними операціями банку внутрішній аудитор повинен (навести невірну відповідь):

- а) добре розуміти характер діяльності банку;
- б) мати навички фінансового менеджменту банку;
- в) мати досвід роботи в цій сфері не менше трьох років.

42. При внутрішньому аудиті фінансового менеджменту банк повинен:

- а) вивчити та оцінити внутрішні положення і процедури банку та їх виконання;
- б) проаналізувати та оцінити інформаційні системи управління;

- в) розглянути та оцінити фінансові ризики, на які наражається банк;
- г) усі відповіді правильні.

43. Внутрішній аудитор оцінює достатність ліквідності банку, враховуючи такі фактори (вказати неправильну відповідь):

- а) потреби в коштах у минулому та майбутньому;
- б) якість активів у цей момент і на перспективу;
- в) поточний стан ліквідності;
- г) зміну облікової ставки НБУ.

44. Внутрішній аудитор повинен проаналізувати вплив на ліквідність дії непередбачених факторів, а саме:

- а) зниження загального рейтингу банку;
- б) зміна керівництва банку;
- в) усе зазначене правильне;
- г) правильної відповіді немає.

45. При оцінці ризику відсоткової ставки внутрішній аудитор повинен розглянути:

- а) ступінь ризику;
- б) якість управління ризиком;
- в) контроль за рівнем ризику;
- г) усе зазначене правильне;
- д) правильної відповіді немає.

46. Системи визначення ризику відсоткової ставки, обсяги аудиторських перевірок і висновки про відповідний підрозділ залежать:

- а) від розміру банку;
- б) від ступеня складності операцій банку;
- в) від ризику відсоткової ставки, який банк вважає припустимим;
- г) усе зазначене правильне;
- д) правильної відповіді немає.

47. При оцінці ризику відсоткової ставки внутрішній аудитор не повинен:

- а) досліджувати наявність неузгодженості між активами і пасивами, чутливими до зміни відсоткової ставки;
- б) з'ясувати, чи прогнозує банк різні зміни відсоткових ставок або регулярно переглядає ці прогнози та чи викладено це у відповідних документах;

- в) аналізувати звіти про активи і зобов'язання, чутливі до зміни відсоткової ставки;
- г) переглядати програму капіталізації банку.

48. Служба внутрішнього аудиту в банку виконує такі функції:

- а) координаційну;
- б) інформаційну;
- в) контрольну;
- г) захисну;
- д) аналітичну;
- е) консультативну;
- є) управлінську;
- ж) усі відповіді правильні.

49. До завдань служби внутрішнього аудиту не належать:

- а) перевірка дотримання внутрішніх положень банку;
- б) надання рекомендацій посадовим особам щодо підвищення ефективності банківської діяльності;
- в) комплектування кадрами функціональних підрозділів банку;
- г) участь у розробці внутрішніх документів банку.

50. Служба внутрішнього аудиту відповідає:

- а) за неефективність роботи підрозділів банку;
- б) за повернення підрозділами документів;
- в) за збереження банківської таємниці;
- г) за викривлення результатів аудиторської перевірки;
- д) усі відповіді правильні.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Законодавча

1. Закон України “Про банки та банківську діяльність” від 07.12.2000 № 2121-III.
2. Закон України “Про аудиторську діяльність” від 22.04.93, зі змін та допов.
3. *Цивільний кодекс України*. Офіційний текст / Міністерство юстиції України. — К.: Юрінком Інтер, 2003. — 464 с.
4. Закон України “Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні” від 16.07.99 № 996.

5. *Закон* України “Про заставау” від 02.10.92 № 2654-ХІІ.
6. *Закон* України “Про лізинг” від 16.12.97 № 123/97-ВР, зі змін. та допов.
7. *Закон* України “Про оплату праці” від 20.04.95 № 44/95-ВР, зі змін. та допов.
8. *Закон* України “Про оподаткування прибутку підприємств” від 22.05.97, зі змін. та допов.
9. *Закон* України “Про ПДВ” від 03.04.97 № 168-97-ВР, зі змін. та допов.
10. *Закон* України “Про цінні папери та фондову біржу” від 18.06.91 № 1201-ХІІ, зі змін. та допов.
11. *Кодекс* законів про працю.
12. *Положення* (стандарти) бухгалтерського обліку: Кн. V. “Реформування бухгалтерського обліку в Україні” / За ред. В. М. Пархоменко.
13. *Про державне мито*: Декрет Кабінету Міністрів України від 21.01.93 № 7-93.
14. *Інструкція* про касові операції в банках України: Затв. постановою Правління НБУ від 14.08.03 № 337.
15. *Інструкція* з організації перевезення валютних цінностей та інкасації коштів в установах банків України: Затв. постановою Правління НБУ від 03.12.03 № 520.
16. *Правила* визначення платіжності та обміну банкнот і монет НБУ: Затв. постановою Правління НБУ від 17.11.04 № 547.
17. *Порядок* організації та здійснення валютно-обмінних операцій на території України та змін до деяких нормативно-правових актів НБУ: Затв. постановою Правління НБУ від 12.12.02 № 502.
18. *Положення* “Про ведення касових операцій у національній валюті в Україні”: Затв. постановою Правління НБУ від 15.12.04 № 637.
19. *Положення* “Про депозитний сертифікат НБУ”: Затв. постановою Правління НБУ від 07.02.2000 № 91.
20. *Положення* “Про механізм рефінансування комерційних банків України”: Затв. постановою Правління НБУ від 15.12.06 № 484.
21. *Положення* “Про організацію бухгалтерського обліку та звітності в банківських установах України”: Затв. постановою Правління НБУ від 30.12.98 № 566.
22. *Порядок* ведення аналітичного обліку установами банків України: Затв. постановою Правління НБУ від 16.06.05 № 221.

23. *Порядок* формування коригуючих проводок, що здійснюються комерційними банками України з метою забезпечення реальної фінансової звітності: Затв. постановою Правління НБУ від 10.09.98 № 358, зі змін. та допов.
24. *Інструкція* про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті: Затв. постановою Правління НБУ від 21.01.04 № 22.
25. *Інструкція* з бухгалтерського обліку операцій з цінними паперами в банках України: Затв. постановою Правління НБУ від 03.10.05 № 358.
26. *Інструкція* з бухгалтерського обліку операцій з готівковими коштами та банківськими металами в банках України: Затв. постановою Правління НБУ від 20.10.04 № 495.
27. *Правила* бухгалтерського обліку доходів і витрат банків України: Затв. постановою Правління НБУ від 18.06.03 № 255.
28. *Інструкція* з бухгалтерського обліку кредитних, вкладних (депозитних) операцій та формування і використання резервів під кредитні ризики в банках України: Затв. постановою Правління НБУ від 15.09.04 № 435.
29. *Інструкція* з бухгалтерського обліку операцій в іноземній валюті та банківських металах у банках України: Затв. постановою Правління НБУ від 17.11.04 № 555.
30. *План* рахунків бухгалтерського обліку банків України та Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України: Затв. постановою Правління НБУ від 17.06.04 № 280.
31. *Правила* бухгалтерського обліку операцій з документарними акредитивами в розрахунках за зовнішньоекономічними операціями в банках України: Затв. постановою Правління НБУ від 17.11.04 № 549.
32. *Інструкція* з бухгалтерського обліку основних засобів і нематеріальних активів комерційних банків України: Затв. постановою Правління НБУ від 11.12.2000 № 475.
33. *Правила* бухгалтерського обліку операцій довірчого управління в банках України: Затв. постановою Правління НБУ від 12.11.03 № 498.
34. *Інструкція* про порядок відображення в бухгалтерському обліку банками України поточних і відстрочених податкових зобов'язань

та податкових активів: Затв. постановою Правління НБУ від 19.03.03 № 121.

35. *Інструкція* з бухгалтерського обліку запасів матеріальних цінностей банків України: Затв. постановою Правління НБУ від 10.12.04 № 625.
36. *Інструкція* про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України: Затв. постановою Правління НБУ від 07.12.04 № 598.
37. *Положення* про організацію внутрішнього аудиту в комерційних банках України: Затв. постановою Правління НБУ від 20.03.98 № 114.
38. *Методичні* вказівки щодо застосування стандартів внутрішнього аудиту в комерційних банках України: Затв. постановою Правління НБУ від 02.07.99 № 358.

Основна

39. *Кіндрацька Л. М.* Бухгалтерський облік у комерційних банках України: Підручник. — К.: Вид-во КНЕУ, 2001. — 636 с.
40. *Кривов'яз Т. В.* Бухгалтерський облік у банках: Навч. посіб. для дист. навч. / За наук. ред. М. І. Сивульського. — К.: Україна, 2006. — 312 с.
41. *Облік і аудит у банках* / А. М. Герасимович, Л. М. Кіндрацька, Т. В. Кривов'яз та ін. — К.: Вид-во КНЕУ, 2004. — 536 с.
42. *Операції комерційних банків* / Р. Коцовська, В. Ричаківська, Г. Табачук та ін. — К.; Л., 2003. — 500 с.
43. *Кузьмінська О. Е., Кириленко В. Б.* Організація обліку в банках. — К.: Вид-во КНЕУ, 2002. — 282 с.
44. *Васюренко О. М.* Облік і аудит в банках. — К.: Знання, 2006. — 595 с.

Додаткова

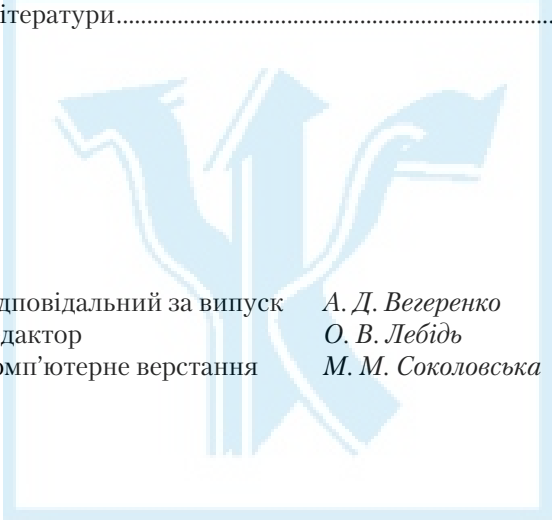
45. *Облік і аналіз діяльності комерційного банку*: Навч. посіб. / Т. О. Плісак, С. А. Гагаріна, Л. В. Недея, Л. О. Нетребчук. — К.: Вид-во КНТЕУ, 2003. — 308 с.
46. *Кіреєв О. І., Шульга Н. П., Полетаєва О. С.* Внутрішній аудит у комерційному банку: Навч. посіб. — К.: Вид-во КНТЕУ, 2001. — 295 с.
47. *Банковское дело: стратегическое руководство.* — М., 1998. — 424 с.

48. *Блей Дж., Амант О.* Европейский учет и стандартизация: Пер. с англ. — М.: Филинь, 1997.
49. *Вели Глен А., Шорт Даниел Г.* Основи фінансового обліку / Пер. з англ. О. Мінін, О. Ткач. — К.: Основи, 1997. — 943 с.
50. *Голов С. Ф.* Фінансовий та управлінський облік. — К.: Автоінтерсервіс, 1996. — 544 с.
51. *Качалин В. В.* Учет и отчетность в соответствии со стандартами СААР. — М.: Дело, 1998. — 432 с.
52. *Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку* / За ред. С. Ф. Голова. — К.: Федерація проф. бух. і аудит. України, 1998. — 74 с.
53. *Роуз Питер С.* Банковский менеджмент: Пер. с англ. — М.: Дело, 1997. — 768 с.
54. *Садвакасов К. К.* Коммерческие банки. Управленческий учет. Планирование и контроль. — М.: Ось-89, 1998. — 160 с.
55. *Стуков С. А., Стуков Л. С.* Международная стандартизация и гармонизация учета и отчетности. — М.: Бух. учет, 1998. — 136 с.
56. *Финансы, учет, банки: Сб. науч. тр.* / Под ред. д-ра экон. наук, проф. П. В. Егорова. — Донецк, 1998. — 138 с.
57. *Черкасов В. Е.* Финансовый анализ в коммерческом банке. — М.: ИНФРА-М, 1995. — 238 с.

МАУП

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	3
Загальні методичні рекомендації щодо організації самостійної роботи	4
Тематичний план дисциплін “Облік і аудит у банках” та “Банківський облік і аудит”	8
Методичні рекомендації до самостійної роботи з курсу	9
Список літератури	75

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *О. В. Лебідь*
Комп'ютерне верстання *М. М. Соколовська*

МАУП

Зам. № ВКЦ-2955

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП